

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOSOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA PEDAGOGIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Dobrovolnictví jako způsob neformálního vzdělávání
v programu Make a Connection – Připoj se**

Volunteering as a method of informal education in the program Make a
Connection-Připoj se

Autor: **Kateřina Dvořáková**

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Zuzana Borovičková**

Obor: Pedagogika

Praha 2011

Poděkování

Děkuji Mgr. Zuzaně Borovičkové za odborné vedení bakalářské práce, dále děkuji Nadaci rozvoje občanské společnosti za poskytnutá data a informace. Děkuji také rodině, jmenovitě synovi Tomášovi a svým blízkým za podporu ve studiu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Dobrovolnictví jako způsob neformálního vzdělávání v programu Make a Connection – Připoj se vypracovala samostatně a použila jsem k tomu literaturu a zdroje, které uvádím v seznamu literatury.

V Praze dne

.....

podpis

ANOTACE

Bakalářská práce „*Dobrovolnictví jako způsob neformálního vzdělávání v programu Make a Connection – Připoj se.*“, se věnuje historii a základním aspektům dobrovolnictví, dobrovolnické činnosti a jejich využití, především v neziskových organizacích. V úvodní teoretické části je popsána dobrovolnická činnost a konkretizován program Make a Connection – Připoj se. Další kapitola pracuje s oporou v současné české odborné literatuře, týkající se základní vývojové charakteristiky mladých lidí v období adolescence.

Tématem empirické části bakalářské práce je výzkumné šetření osobních charakteristik mladých lidí zařazených v programu MaC. Šetření se zaměřuje především na efektivitu účasti adolescentů v programu MaC z pohledu posílení sociálních kompetencí a ovlivnění budoucí pracovní kariéry.

Klíčová slova

Dobrovolnictví

Dobrovolnická činnost

Dobrovolník

Adolescence

ANNOTATION

Bachelor thesis „ Volunteer activities as a way of informal education in the program Make a Connection – Připoj se“ is devoted to the history and basic aspects of volunteer activities and their application mainly in nonprofit organizations. In the introductory theoretical section, the specific program “Make a Connection – Připoj se” is described, as well as the corresponding volunteer activities.

The next chapter, supported by contemporary Czech professional literature, maps the basic characteristics of the development of young people during adolescence. The topic of the empirical part of the bachelor thesis is the research investigation of personal characteristics of young people participating in the program “Make a Connection - Připoj se.” The investigation is concerned mainly with actual participation of adolescents in the program “Make a Connection – Připoj se” considering possible support of their social competence and their future carrier prospects.

Key Words

Volunteering

Volunteer activities

Volunteer

Adolescence

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. TEORETICKÁ ČÁST	5
2.1. Dobrovolnictví.....	5
2.1.1. Vymezení pojmů dobrovolnictví	5
2.1.2. Organizace a její program pro dobrovolníky	6
2.1.3. Hlavní znaky dobrovolné činnosti	7
2.1.4. Historie dobrovolnictví	7
2.1.5. Druhy dobrovolnických činností.....	8
2.1.6. Dobrovolnická centra (DC)	10
2.1.7. Současné trendy v dobrovolnictví v organizacích.....	12
2.1.8. Právní ukotvení dobrovolnictví	14
2.2. Adolescence a raná dospělost.....	15
2.3. Význam dobrovolnictví pro mladé lidi	22
3. PROGRAM PRO MLADÉ DOBROVOLNÍKY	24
3.1. Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS).....	24
3.2. Program Make a Connection – Připoj se (MaC)	25
3.3. Empirická sonda	27
3.3.1. Téma, empirický problém	27
3.3.2. Charakteristika výzkumného vzorku.....	28
3.3.3. Metodický postup	28
3.3.3.1. Konkretizace otázek dotazníkového šetření.....	28
3.3.3.1.1. Vstupní dotazník (příloha č. 1)	28
3.3.3.1.2. Výstupní dotazník (příloha č. 2)	29
3.3.3.2. Kvalitativní analýza volné výpovědi ze závěrečné zprávy.....	30
3.3.3.3. Řízený rozhovor	30
4. VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ.....	32
4.1. Vstupní dotazník z roku 2010	32
4.1.1. Otázka č. 1	32
4.1.2. Otázka č. 2	34
4.1.3. Otázka č. 3	36
4.1.4. Otázka č. 4	38
4.1.5. Otázka č. 5	39
4.1.6. Otázka č. 6	40

4.1.7.	Otázka č. 7	41
4.1.8.	Otázka č. 8	42
4.1.9.	Otázka č. 9	43
4.1.10.	Shrnutí výsledků vstupního dotazníku	44
4.2.	Výstupní dotazník z roku 2011	45
4.2.1.	Otázka č. 1	45
4.2.2.	Otázka č. 2	46
4.2.3.	Otázka č. 3	47
4.2.4.	Otázka č. 4	48
4.2.5.	Otázka č. 5	49
4.2.6.	Otázka č. 6	50
4.2.7.	Shrnutí výsledků výstupního dotazníku	51
4.3.	Kvalitativní analýza volných výpovědí	52
4.3.1.	Komunikace	52
4.3.2.	Práce ve skupinách (týmech)	53
4.3.3.	Tolerance	54
4.3.4.	Mezilidské a pracovní vztahy	55
4.3.5.	Ukázky z nezařazených odpovědí	55
4.3.6.	Závěrečné shrnutí volných výpovědí	56
4.4.	Závěrečné shrnutí ze řízených rozhovorů	56
4.5.	Diskuze	58
5.	ZÁVĚR	61
6.	POUŽITÁ LITERATURA	62
7.	PŘÍLOHY	64

1.

1. ÚVOD

Dobrovolnictví a dobrovolná činnost je natolik spjata s naším životem, že se stává i její důležitou součástí. Potkáváme ji prakticky na každém kroku. V dnešní demokratické společnosti můžeme tuto činnost daleko svobodněji rozvíjet a profesionalizovat. Rozvoj občanské společnosti dává mladým lidem šanci podílet se na změnách a nebýt k těmto změnám lhostejným, jednou z možností je i dobrovolnická práce. Téma *Dobrovolnictví jako způsob neformálního vzdělávání v programu Make a Connection – Připoj se* jsem si vybrala proto, že s dobrovolníky pracuji již řadu let a neziskový sektor, kde je jejich činnost především využívána, znám dobře. V tomto prostředí jsem téměř třináct let. Práce s mladými dobrovolníky je zajímavá a tvůrčí. Do své činnosti se snaží vtisknout svůj pohled na svět, své představy o budoucnosti v osobním i kariéerním životě, v období hledání sebe sama a potvrzování si svých kvalit.

Bakalářská práce pojednává o dobrovolnické činnosti v období adolescence, kdy mladí lidé o tuto činnost mají největší zájem. Práce má teoreticko-empirický charakter. V teoretické části jsou uvedeny základní znaky dobrovolnictví, jeho historie a poslání. Dále pak základní informace z vývojového období adolescence.

Empirické šetření bylo realizováno v průběhu programu Make a Connection, Připoj se (MaC) s cílem zjistit, jaký vliv měla zkušenost s realizací dobrovolnického projektu na osobní růst mladých lidí.

Pomocí vstupního a výstupního dotazníku a na základě volných výpovědí v Závěrečné zprávě jejich projektů, jsem získala data, která jsem analyzovala ve vztahu k položeným hypotézám a pracovním otázkám.

Podklady k vlastnímu šetření jsem čerpala se souhlasem Nadace rozvoje občanské společnosti (*příloha č.4*) z formulářů vstupního a výstupního dotazníku, Závěrečné zprávy programu MaC. Dále jsem čerpala informace z publikací, z webových stránek, propagačních materiálů Nadace rozvoje občanské společnosti i jiných organizací, které se dobrovolnickou činností zabývají a s dobrovolníky pracují.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Dobrovolnictví

2.1.1. Vymezení pojmů dobrovolnictví

„Dobrovolnictví není obět', ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacením v mezilidských vztazích.“¹

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“²

„Dobrovolná činnost je proces, na kterém se podílejí všechny zúčastněné strany, a není výlučně otázkou schopností koordinátora, ale celé organizace, jak přijme dobrovolnictví za své.“³

„Dobrovolnická organizace je ta, která se zabývá převážně organizací dobrovolné činnosti.“⁴

„Výběr a výcvik dobrovolníků – příprava, která obsahuje dvě složky, a to obecně dobrovolnickou a speciální či odbornou, vztahující se k charakteru činnosti.“⁵

„Supervize je systematická pomoc při řešení problémů profesionálních pracovníků nebo dobrovolníků, prováděná v nehodnotícím podpůrném prostředí. Rozšířena je především

¹ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. : *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str.18

² TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. : *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str.35

³ TOŠNER, J. , SOZANSKÁ, O. : *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str.77

⁴ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. : *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str.37

⁵ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O.: *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str.79

v tzv. pomáhajících profesích. Její součástí je podpora, učení, ale i kontrola. Možno překládat též jako nadhled.“⁶

„Hodnocení či evaluace dobrovolníků – hodnocení může sloužit jednak k prokázání účinnosti pomoci dobrovolníků a jednak v ohodnocení vykonaného díla jako argumentu pro to, aby dobrovolnictví bylo uznáno jako činnost, která má své místo i v tržní společnosti.“⁷

„Adolescence – období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání. Trvá přibližně od 15 do 20 let s určitou individuální variabilitou (zejména v oblasti psychické a sociální, vzácněji i somatické).“⁸

2.1.2. Organizace a její program pro dobrovolníky

„International Youth Foundation (IYF) je zaměřená na podporu programů, které zlepšují podmínky a šance mladých lidí přímo tam, kde žijí, studují, pracují a hrají si. Od svého založení v roce 1999 spolupracovala nadace IYF se stovkami společností, nadacích a dalších neziskových organizací, aby své programy rozšířila a vybudovala dlouhodobá strategická partnerství.“⁹

„Společnost NOKIA partnerstvím s IYF a dalšími filantropickými a občanskými organizacemi připravuje NOKIA mladé lidi na příležitosti a výzvy, které přináší globální ekonomika a technologický pokrok.“¹⁰

„Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS) patří mezi nejvýznamnější a největší nadace u nás. Pro řadu neziskových organizací působících v oblasti lidských práv, ekologie nebo znevýhodněných dětí je důležitým a těžko nahraditelným zdrojem.“¹¹

⁶ NOVOTNÝ, M. a kol. autorů: *Dobrovolnictví středoškoláků*, Praha: HESTIA 2003, str.39

⁷ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O.: *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str. 83

⁸ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dětství, dospělost, stáří*, Praha: PORTÁL 2000, str.253

⁹ NROS: *Make a Connection – Připoj se, leták*, Praha : NROS 2002, str.1

¹⁰ NROS: *Make a Connection – Připoj se, leták*, Praha : NROS 2002, str.1

¹¹ NROS: *Výroční zpráva NROS*, Praha : NROS 2009, str. 6

„Make a Connection – Připoj se je program určený mladým lidem z celé České republiky. Jeho posláním je pozitivní rozvoj současné mladé generace a šíření myšlenky dobrovolnictví v občanské společnosti.“¹²

„Neziskový sektor - Neziskové organizace jsou charakterizovány jako organizace, které nevytvářejí zisk k přerozdělení mezi své vlastníky, správce nebo zakladatele; zisk sice mohou vytvořit, ale musí ho zase vložit zpět k rozvoji organizace a plnění jejích cílů.“¹³

2.1.3. Hlavní znaky dobrovolné činnosti

„Hlavními znaky dobrovolné činnosti jsou, že je neplacená, vědomá a svobodně zvolená, v kterékoli oblasti společenského života.“¹⁴

Neplacená činnost je jakákoli dobrovolná činnost vytvářená bez nároku na finanční odměnu. Vědomá a svobodně zvolená činnost vytvářená dobrovolníkem, je činnost, pro kterou se rozhodl a kterou ve svém volném čase vykonává. Odměnou pro dobrovolníka může být například poděkování, uvedení jeho jména ve výroční zprávě či účast na společných akcích dané organizace. *Kvalita hodnocení dobrovolnické práce je to vždy ukázkou toho, jak si daná organizace svých dobrovolníků váží.*

2.1.4. Historie dobrovolnictví

Dobrovolnictví je s člověkem spjato již od nepaměti. Ve středověku je dobrovolnictví spojeno hlavně s církví, která měla ve svém poslání starat se o dobro a blaho a pomáhat potřebným. Dobrovolnictví v českém prostředí se v pravém slova smyslu začalo vyvíjet až v období Národního obrození v souvislosti s rozvojem spolkové činnosti. Vznikaly vlastenecké nadace a spolky, které podporovaly rozvoj kultury, umění, vědy a vzdělání.

V období vzniku Československého státu narostl velký počet soukromých dobročinných spolků, které byly zřizovateli ústavů pro choré, chudé, sirotky, aj. Vlastníky

¹² NROS: Výroční zpráva NROS, Praha : NROS 2009, str.36

¹³ (<http://neziskovky.cz/cz/fakta/neziskovy-sektor-v-cr/co-to-je-neziskovy-sektor/>)

¹⁴ SOMROVÁ, L., KLÉGRVÁ, A.: *Dobrovolnictví*, Praha: VZDĚLÁVACÍ INSTITUT OCHRANY DĚTÍ, 2006, str.6

těchto spolků byly většinou obce, již méně se podílela církev. Větším dílem vlastnily tyto spolky obce, již méně se podílela církev. Válka a okupace ČSR vše přerušila, občanské spolky a neziskové organizace byly zrušeny. Po skončení války se postupně obnovovaly dobročinné aktivity, následující události - komunistický převrat však na dlouhou dobu uzavřel tuto oblast rozvoje občanské společnosti. V době socialistické vlády dobrovolnictví tak úplně nezaniklo, i když mělo jinou podobu, spojenou s budovatelským nadšením. Vznikaly brigády, které napomáhaly odstraňovat nedostatky v různých odvětvích hospodářského života. Byly to například dobrovolné brigády při pomoci zemědělcům, stavbařům, výsadbě stromů a zalesňování naší krajiny. Toto prvotní nadšení po dlouhém působení komunistické vlády zákonitě opadávalo. Dobrovolnická činnost byla paradoxně nedobrovolná, neúčast a odmítnutí bylo pro občana problematické někdy i politicky riskantní.

Po revoluci v roce 1989 neziskové organizace navazovaly na tradice první Československé republiky. Obnovování neziskového sektoru se stalo důležitou součástí nově se tvořící demokratické společnosti. Vznikaly nadace, občanská sdružení. Tato etapa probíhala někdy až chaoticky. Postupně se však sdružení profesionalizovala, byly přijaty nové zákony a neziskový sektor se stal samozřejmou součástí naší občanské společnosti.

Dobrovolnictví v dnešní době představuje jednu z možností seberealizace mladých lidí, kteří tak získávají nové zkušenosti, pocit užitečnosti, navazují nová přátelství a v neposlední řadě se připravují i na profesní kariéru. Dobrovolníkem se může stát každý dospělý člověk s touhou pomáhat a potřebou dělat „něco navíc“. U nás jsou to většinou studenti ale nejen ti. V současné době se o dobrovolnictví zajímá také řada zaměstnaných lidí a dobrovolná činnost se tak stává smysluplným naplněním jejich volného času.

2.1.5. Druhy dobrovolnických činností

Dobrovolnické aktivity se podle přípravy a následné realizace dělí na **jednorázové akce**. Mezi ně patří například benefiční akce, různé typy sbírek a kampaní. Nejedná se o jednorázovou pomoc, ale o pomoc v krátkém časovém období. Patří sem i koncerty, jejichž výtěžek jde cíleně na určitou pomoc jednotlivcům či organizacím.

Další dobrovolnickou aktivitou jsou **dlouhodobé programy**. Dobrovolník pomáhá v konkrétní organizaci jako například Člověk v tísni, o.p.s.; AGNES, občanské sdružení; občanské sdružení HESTIA - Národní dobrovolnické centrum. Má s ní podepsanou dohodu o spolupráci, která upravuje závazky, povinnosti ale i práva dobrovolníka. Tato činnost nemusí

zákonitě probíhat jen v České republice ale i v zahraničí, jedná se o tzv. **dobrovolnické služby** nebo **mise**.

*„Dobrovolné činnosti je možné dělit podle různých kritérií, z hlediska časového, podle oblasti společenského života, ve kterém se děje, podle role, jakou hraje v organizaci, a podle toho, jakým způsobem vzniká atd. Nejdůležitější české internetové stránky týkající se dobrovolnictví dělí dobrovolné činnosti na **dobrovolnou občanskou výpomoc, dobrovolnictví vzájemně prospěšné, dobrovolnictví veřejně prospěšné a dobrovolnou službu.**“¹⁵*

Výpomoc mezi sousedy, přáteli, ale také v rodině je dobrovolná občanská výpomoc. Je velmi rozšířena, člověk ji dělá mnohdy automaticky a ani si ji neuvědomuje, například pomoc při stěhování sousedů, převedení staré babičky přes ulici, pohlídání malého dítěte. Dobrovolnictví vzájemně prospěšné je pomoc v rámci občanského soužití (například ulice, obce, školy, spolku, aj.)

Veřejně prospěšné dobrovolnictví je prací ve prospěch druhých, je vymezena a vykonávána, organizace nebo příjemce se může na její ukončení spolehnout. Této činnosti hlavně využívají neziskové organizace. Dlouhodobou činností je dobrovolná služba, dobrovolník je vyslán organizací, pro kterou pracuje i mimo republiku. Dobrovolník v takovémto případě absolvuje různá školení.

Činnost dobrovolníků můžeme dále členit podle oblastí, ve kterých probíhají, a to na **sociální oblast, zdravotnictví, oblast ochrany životního prostředí, ve sportu a kultuře**, můžeme sem zahrnout i **humanitární organizace**, které v živelných i v dalších krizových situacích využívají hojně pomoc dobrovolníků.

Podle Tošnera a Sozanské je dobrovolnictví možno rozdělit na evropský model - komunitní, který je vývojově starší než druhý model americký – manažerský. Evropský model funguje na základě společných zájmů, dobrovolníci se spontánně setkávají v přirozeném společenství jakým je církev, sportovní nebo dětská organizace. Z některých komunit se stávají profesionální dobrovolnická centra, která se specializují na určitou sociální nebo věkovou skupinu. Na druhé straně stojí mladší americký model dobrovolnictví, spíše manažersky organizovaný. S dobrovolníky pracují profesionálně vedená dobrovolnická

¹⁵ SOMROVÁ, L., KLÉGRVÁ, A.: *Dobrovolnictví*, Praha: VZDĚLÁVACÍ INSTITUT OCHRANY DĚTÍ, 2006, str.7

centra, která vyhledávají altruisticky zaměřené občany a nabízejí jim dobrovolnictví v řadě oborů lidské činnosti i organizací.

2.1.6. Dobrovolnická centra (DC)

„Posláním centra je propagovat dobrovolnictví ve své zemi, iniciovat vznik regionálních center a metodicky jim pomáhat, zprostředkovávat kontakty s mezinárodními organizacemi, které se dobrovolnictví věnují, vytvářet databázi organizací, které s dobrovolníky pracují nebo by chtěly pracovat, realizovat semináře a výcviky pro neziskové organizace, provádět přípravu dobrovolníků pro specifické účely, realizovat vlastní dobrovolnické programy.“¹⁶

Základními činnostmi DC jsou zejména spolupráce se státními orgány, obcemi, masmedii (např. spolupráce s Českou televizí), zde jsou i společné projekty jako je velký Sbírkový projekt Pomozte dětem“. Další činností je vlastní program každého DC, ve kterých řeší aktuální problémy v komunitách (dobrovolníci v nemocnicích, v domovech pro seniory). Důležitá je vzájemná spolupráce s ostatními neziskovými organizacemi. DC pro ně realizují různé semináře a kurzy. Důležitá je také spolupráce s univerzitami, pracovníci center mohou pomáhat studentům, kteří se ve svých pracích dobrovolnictvím zabývají. Neméně důležitá je i mezinárodní spolupráce, tedy propojení na dobrovolnické organizace ve světě. (TOŠNER, SOZANSKÁ, 2002).

„Založení DC, aby mohlo vykonávat a šířit své poslání, jsou doporučeny tyto postupy:

- *Zajištění finančních zdrojů*
- *Výběr koordinátora*
- *Zajištění výcviku pro koordinátora, pokud nemá větší zkušenosti s dobrovolnictvím a neziskovým sektorem*
- *Zajištění technického zázemí*
- *Příprava informačních materiálů*
- *Prezentace DC*
- *Zmapování sítě škol, spolků, klubů, církví*
- *Zmapování organizací*

¹⁶ AGNES: *Řízení lidských zdrojů*, Praha: AGNES 1999, str. 118

- *Vytvoření skupin dobrovolníků při DC*
- *Vytvoření poradního výboru z významných osobností města*
- *Nabídka metodické pomoci organizacím při zavádění dobrovolnictví*
- *Pomoc s organizací a účast na prvních výběrech a výcvicích dobrovolníků*
- *Příprava, konzultace a supervize koordinátorů dobrovolníků v organizacích*
- *Účast (občasná) na supervizních setkáních dobrovolníků v organizacích*
- *Účast na supervizních setkáních pracovníků DC“¹⁷*

Dobrovolnická centra lze vyhledat po celé naší republice a do jejich činnosti se jako dobrovolníci zapojují především studenti. Spolupráce mladého člověka s DC bývá obvykle plánována na jeden rok, a proto musí být dobrovolnický program organizovaný s ohledem na organizaci školního roku na střední i vysoké škole. Dobrovolníci vzhledem k ukončování studia se často střídají a proto i zaškolování nových dobrovolníků je stabilní součástí dobrovolnických organizací a center. Pod vedením koordinátora se dobrovolník seznamuje s činností v organizaci, současně se s novým dobrovolníkem seznamují ostatní zaměstnanci, hodnotí jeho jednání i přínos nových zkušeností. Dobrovolník je neformálním pozorovatelem i hodnotitelem kvality práce v DC. U některých náročnějších dobrovolnických prací dobrovolník absolvuje vícedenní školení. Jedním z důvodů je i ochrana zájmů klienta (např. v domově pro seniory vedení dobrovolníka k adekvátní komunikaci se starým člověkem).

Důležitou součástí práce s dobrovolníky jsou průběžné supervize. Jedná se o průběžný odborný dohled, který může mít individuální i skupinovou formu. Při jednoduchých činnostech se může dobrovolník svěřit se svými problémy koordinátorovi, ale v obtížnějších situacích je vhodnější rada psychologa nebo rodinného a dětského poradce. Supervize by měla dávat dobrovolníkovi možnost otevřeně pohovořit o svých obavách a potížích, vyjádřit své pocity a zkonzultovat svou činnost s odborníky. Současně je to nenásilná kontrola jeho činnosti a práce. Evaluací, tedy hodnocením dobrovolníků máme na mysli proces, který souvisí s celou organizací, ve které dobrovolníci pracují (TOŠNER, SOZANSKÁ, 2002).

Dobrovolnictví se v posledních letech rozvíjí, pomalu se stává automatickou součástí našich všedních činností, proniká do škol a firem. Všude tam, kde již spolupráce s dobrovolníky byla navázána, dochází k posunu v rozvoji mezilidských vztahů. Každý

¹⁷ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O.: *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Praha: PORTÁL 2002, str. 102-103

dobrovolník přináší do organizací a zařízení část svých představ na svět, na mezilidské vztahy, ale také soubor svých znalostí a svého umu. Dobrovolník se naopak zdokonaluje a orientuje v každodenních povinnostech a činnostech konkrétní organizace, získává nové zkušenosti, učí se vycházet s lidmi, napomáhat jim a poznávat jejich názory na svět.

2.1.7. Současné trendy v dobrovolnictví v organizacích

Dobrovolník se učí spolupracovat s lidmi, pomáhat jim. Zdokonaluje se a orientuje v každodenních povinnostech a činnostech dané organizace, to vše může ovlivňovat budování jeho pracovní kariéry. Mezi nejčastější odpovědi zájemců o dobrovolnictví je právě ochota pomoci jiným lidem, získávat praxi v oboru, ve kterém chtějí pokračovat po ukončení studia, smysluplné trávení volného času a udělat něco pro lidi, kteří jsou handicapovaní a závislí na pomoci druhých. Mezi dobrovolné aktivity v organizacích patří např. asistence při rehabilitaci, terapii, doprovod při docházení klientů na úřady, pomoc při pobytových akcích pro zdravotně znevýhodněné klienty. Dále pomoc při jednorázových akcích - benefiční akce, pořádání různých festivalů, letních táborů pro sociokulturně znevýhodněné děti, workshopů pro lektory, asistenty aj.

„V České republice často hledají dobrovolníky organizace, které se zabývají sociálními službami, humanitní pomocí, lidskými právy, ekologií a ochranou přírody, nebo jsou aktivní v oblasti kultury, volného času, vzdělávání a sportu. V zahraničí je celá řada příležitostí pro dobrovolníky. Zajímavé zkušenosti a jistě nezapomenutelné zážitky si mladí lidé odnesou z Evropské dobrovolné služby (EDS), worcampů nebo dalších specifických projektů různých organizací. Například sdružení INEX-SDA (www.inexsda.cz) koordinuje program GLEN, který dobrovolníkům nabízí tříměsíční práci v rozvojové zemi; organizace Tandem zprostředkovává Dobrovolný rok v Německu (<http://tandem.adam.cz>, www.ahoj.info) apod.“¹⁸

„Dobrovolníci, inspirovaní Všeobecnou deklarací lidských práv a Úmluvou o právech dítěte, se hlásí k následujícím principům:

¹⁸ DERNEROVÁ, M.: *Příležitost pro dobrovolníky*, Praha: EURODESK, Mozaika Bulletin, bulletin evropských příležitostí, 2011, str. 3)

- uznávají právo každého muže, ženy a dítěte na svobodné sdružování se bez ohledu na rasu, víru, fyzické, sociální a ekonomické podmínky
- uznávají důstojnost každé lidské bytosti a její kulturu
- poskytují služby jiným bez nároku na odměnu – prostřednictvím organizace anebo vlastním úsilím
- dobrovolnická práce rozvíjí osobnost každého dobrovolníka. Dobrovolníci získávají vědomosti, dovednosti, rozvíjejí svůj osobní potenciál, víru ve vlastní schopnosti a tvořivost, což jim umožňuje přijmout aktivní úlohu při řešení problémů
- podněcují společenskou zodpovědnost a propagují rodinu, komunitu a mezinárodní solidaritu

Evropská komise vyhlásila rok 2011 Evropským rokem dobrovolnictví.

Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství, zkráceně Evropský rok dobrovolnictví (dále jen "ERD"), je tematickým rokem, vyhlášeným Radou ministrů EU ve všech členských zemích na celý rok 2011. Hlavním cílem ERD je podpora občanského sektoru, zejména dobrovolných činností napříč oblastmi, a to na celostátní, regionální i místní úrovni.

Gestorem ERD v roce 2011 je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.

Stěžejní cíle ERD jsou následující:

- 1) usilovat o vytvoření prostředí příznivého pro dobrovolnictví a tam, kde je třeba, řešit stávající překážky bránící dobrovolným činnostem;*
- 2) umožnit organizátorům dobrovolných činností, aby zlepšili kvalitu svých činností, tedy i dobrovolnických;*
- 3) oceňovat a uznávat dobrovolné činnosti ze strany tvůrců politik, organizací občanské společnosti, veřejných institucí a odvětví formálního a neformálního vzdělávání i zaměstnavatelů;*
- 4) zlepšit povědomí o hodnotě a významu dobrovolnictví.*

Aktivity v rámci ERD jsou financovány z grantu Evropské komise a kofinancovány MŠMT.¹⁹

2.1.8. Právní ukotvení dobrovolnictví

„Dobrovolnictví nebylo v 90. letech minulého století zakotveno v žádném obecně platném právním dokumentu ČR. Od roku 2000 se situace postupně mění. Dobrovolníci se objevují v zákoně č. 359/1999 Sb., v platném znění o sociálně-právní ochraně dětí, kde jsou již vymezeny některé jejich povinnosti. Jedná se o případy, kdy dobrovolníci působí v rámci zařízení sociálně-právní ochrany. Jako například zařízení sociálně výchovné činnosti a výchovné rekreační tábory pro děti (§ 29 zákona), ve kterých mohou dobrovolníci působit po boku profesionálních pracovníků.“²⁰

„V roce 2003 vstoupil v platnost zákon o dobrovolnické službě, který je prvním právním předpisem upravujícím statut dobrovolníka v České republice. Jedná se o zákon č.198/2002 Sb., ze dne 24.dubna 2002, o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).“²¹

„Koncem roku 2008 se dobrovolníci objevili po boku profesionálních pracovníků v zákoně č. 108/2006 Sb., ze dne 14.března 2006, o sociálních službách. Jedná se o novelu zákona ze 16.října 2007.

Po diskuzích zástupců DC se zástupci MPSV, kteří u pracovníků sociálních služeb sledují především jejich profesionalitu a vzdělávání, se podařilo prosadit dvě formy zapojení dobrovolníků do sociálních služeb:

První forma: Dobrovolníci mohou v zařízeních sociálních služeb působit podle zákona o sociálních službách dle paragrafu, do něhož byl nově vložen odstavec (2):

§ 115:

¹⁹ (<http://www.msmt.cz/mladez/evropsky-rok-dobrovolnictvi-2011-erd>)

²⁰ FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T.: *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21.století*, Praha: AGNES 2010, str.244

²¹ FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T.: *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21.století*, Praha: AGNES 2010, str.245

Okruh pracovníků

- (1) *v sociálních službách vykonávají odbornou činnost*
 - a) *sociální pracovníci za podmínek stanovených v § 109 a 110,*
 - b) *pracovníci v sociálních službách,*
 - c) *Zdravotničtí pracovníci,*
 - d) *Pedagogičtí pracovníci,*
 - e) *Další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby.*
- (2) *Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.*

Tímto zvláštním právním předpisem se rozumí Zákon č.198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. “²²

2.2. Adolescence a raná dospělost

Adolescence se ohraničuje nejčastěji biologicky - pohlavní zralostí, plnou reprodukční schopností jedince. Ovšem odpověď na otázku: kdy člověk přestává být adolescentem a je z něj dospělý, už biologicky vyjádřit nelze. Zatímco ve středověku se dítě vlastně rovnou přeměnilo v dospělého, dnešním lidem se období dospívání stále více prodlužuje. Tento trend souvisí se zkracováním dětského období a zároveň oddalováním vstupu mezi dospělé (delším studiem, odkládáním sňatků atd.). Obecně lze říci, že časově se toto období kryje s druhou dekádou lidského života. Nicméně i zde panují neshody. Mezníky konce dětství a naopak začátku dospělosti jsou různé a každý jedinec je v tomto směru individualitou.

„Období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání. Trvá přibližně od 15 do 20 let s určitou individuální variabilitou, a to zejména v oblasti psychické a sociální, vzácněji i somatické“.²³

„Adolescence je období celkové psychosociální proměny, kdy dochází k několika zásadním mezníkům života jedince. Jde o pohlavní dozrávání, ukončení povinné školní

²² FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T.: *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*, Praha: AGNES 2010, str.246

²³ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dětství, Dospělost, Stáří*, Portál, s.r.o., 2000, str. 253.

*docházky a v neposlední řadě příprava na profesní kariéru, nástup do zaměstnání (pokud jedinec nepokračuje v dalším studiu na vysoké škole). Mladý člověk dosahuje plnoletosti a je tedy plně zodpovědný za svoje jednání. Adolescent přemýšlí o obsahu jednotlivých norem chování, občas o nich pochybuje a hledá nejlepší, pokud možno ideální řešení. Mění se jeho postoj k hodnotám: dospívající si potřebuje potvrdit jejich platnost na základě vlastních zkušeností.*²⁴

Pokračuje děj osamotňování, časté je odmítání modelu chování rodičů, adolescent je často kritický k jejich názorům i hodnotám, chování i celkového životního stylu. Pro toto období je typické, že dospívající není zatěžován zkušenostmi, které by ho omezovaly a zároveň řídily při běžném řešení problémů i situací, je to hledání něčeho nového. Jeho svět by měl být lepší a spravedlivější. Rodičovská vazba je nahrazována vazbou vrstevnickou, rodiče ztrácí svoji autoritu, která posilovala jejich pocity jistoty. Pro rodiče to je v mnoha případech nepochopitelné a nesrozumitelné. Adolescent příliš nerespektuje rodičovskou autoritu, ale dost často hledá v jiném dospělém člověku vzor, kterého by si vážil, který by s ním jednal jako se sobě rovným a představoval pro něj přirozenou autoritu. Toto období není pro rodinu zdaleka jednoduché.

Adolescence jako kritické vývojové období

Chceme-li se dostat za obecné konstatování charakterizující adolescenci jako specificky obtížné vývojové období, můžeme se pokusit pojmenovat různé náročné situace, které musí dospívajícího řešit:

- nechce být dítětem a neumí být dospělým,
- potřebuje nahradit dětský svět, jehož byl středem, novými sociálními vazbami,
- musí se rozhodovat – doléhá na něj nutnost volby, osobní zodpovědnosti,
- zjišťuje, že existuje mnoho způsobů, jak prožít svůj život,
- hledá smysl světa a života, nebo hledat rozpory, se kterými se přirozeně potýká:
 - rozpor mezi fyzickou a sociální zralostí,
 - rozpor mezi rolemi a statutem (očekávání a možnosti),
 - rozpor mezi hodnotami mladé a staré generace,
 - případně si vytyčit některé kritické oblasti, které před adolescenta tento věk staví:
 - vývoj stabilního pocitu vlastní identity

²⁴ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dospívání*, Technická univerzita v Liberci, 1999, str. 32

- vývoj nezávislosti, emancipace od rodiny,
- konstituování důležitých a významných vazeb s autoritami,
- konstituování důležitých a významných vztahů s vrstevníky,
- ujasnění životních cílů a hodnot.

Ve všech těchto výčtech se nám opakovaně zřetelně ukazuje deficit identity a pokusy o její nacházení. Často se při sledování chování adolescentních jedinců setkáváme i s projevy, které mohou mít znaky rizikového chování.

Častými stresory v adolescenci jsou konfliktní vztahy v rodině, vztahy k autoritám a vrstevníkům.

„Vztahy k rodičům, resp. dalším autoritám, a vztahy k vrstevníkům přitom mají odlišný význam. V případě rodiny dominuje často snaha o „zrovnoprávnění“ vlastní pozice, ve vztahu k vrstevníkům jde často především o vlastní, zhodnocení.“ (Macek, 2003, s. 53)

Jiní autoři uvádí jako stresory v adolescenci partnerské vztahy, obavy z budoucnosti, konflikty s učiteli, potíže se studiem a již zmíněnou nespokojenost se sebou samým (např. s vlastním vzhledem). Výše zmíněné situace jsou však považovány za běžné a většina adolescentů je každodenně zvládá.

Dospívající chce být v komunikaci s dospělými rovnocenným partnerem, a pokud tomu tak není nebo to tak cítí, není ochoten již komunikovat a může začínat i provokovat opakováním stejných argumentů a dohadováním. Někteří adolescenti jsou zklamáni svými rodiči, vrstevníky, celou společností a začnou hledat hodnoty a ideály v alternativním prostředí (různých náboženských sektách, partách aj.). Tady na ně číhá nebezpečí, kdy se sice vymaní z podřízenosti v rodině, ale v sektě či problémové skupině přijímají podřízenost daleko tvrdší. Je snadné do alternativního prostředí vstoupit, ale odejít bývá složitý proces osobního dozrávání. V době dospívání může docházet také k poruchám chování, což může být způsobeno osobními dispozicemi, ale i neochotou respektovat společenské normy. Patří sem i neschopnost udržovat pozitivní mezilidské vztahy, kultivovaně řešit vzniklé konflikty, nechtějí pochopit, že je nutné přizpůsobit se pravidlům chování v dané společnosti. Příčinami těchto poruch mohou být dědičné dispozice v rozvoji osobnosti nebo nepříznivý vliv rodinného prostředí, nejčastěji je to kombinace obou faktorů. Tito adolescenti jsou riziková ve svém osobním vývoji. Rodiče ani škola již nepředstavují pro mladého jedince autoritu, vliv pomalu slábne. Dospívající potřebuje získat sebeúctu, potvrdit si svoje kvality. Nemůže-li

toho však vždy dosáhnout sociálně přijatelným způsobem, přijme takovou variantu, která dostupná je - asociální chování ve skupině, partě. Vrstevnická skupina se může větší míře podílet na nežádoucím chování adolescenta. Vliv na problémové chování však může mít i nuda, nedostatek cílů, chybějící motivace. Objevuje se zvýšené riziko experimentování např. s drogami. Období adolescence je tedy citlivé pro rozvoj rizikového a problémového chování. Největší díl prevence leží na rodině a vzdělávacích institucích, je ovšem nutné mít na zřeteli, že adolescenty také silně ovlivňují vrstevníci a média. Za nejčastější formy rizikového chování adolescentů považuje Macek: trestnou činnost, agresi, šikanu, alkohol a drogy, rizikové sexuální chování, poruchy příjmu potravy, sebevraždy a pokusy o ně. S adolescenty se často spojuje (ne vždy, ale dost často nebezpečně) záliba v adrenalinových a extrémních sportech, v rychlé jízdě automobily atd.

Vztah adolescenta k vrstevnické skupině zůstává stále intenzivní, vrstevníci jsou nebo mohou být neformálními autoritami a dospívající jedinec přebírá od nich zkušenosti v dobrém i špatném smyslu, stávají se jeho oporou a mnohdy mu napomáhají překonávat různé pocity nejistoty. Vytvářejí si vlastní pravidla chování, která bývají mnohdy nekompromisní až radikální, vytvářejí si vlastní způsob komunikace s využitím nových technologií aj.

Porušení těchto pravidel bývá trestáno. „*Příslušnost k vrstevnické skupině dospívajících se projevuje konformitou k jejím normám. Normy stanovené vrstevníky mají přednost před normami rodiny, resp. školy.*“²⁵ Nejhorší formou trestu za porušení pravidel chování je izolace, vyčlenění z této skupiny. Projevy konformity bývají u adolescenta různé, od stejného oblečení, čili úpravy zevnějšku až po životní styl. Vrstevnická skupina přijímá své vlastní hodnoty, ideály a normy chování a podle nich se řídí. Pozice, kterou má adolescent v dospělém prostředí, se liší od pozice mezi vrstevníky, je zde především rozdíl podřízenosti. Dospělí má vždy nad dospívajícím jedincem jakousi nadřazenost, kdežto ve skupině vrstevníků si lze vydobýt dominantní postavení s velkou prestiží.

„*Styk s vrstevníky má velký význam nejen pro utváření hodnotících, výběrových a kritických vztahů k lidem, ale i pro prohloubení vztahu mladého člověka k sobě samému. Sebevědomí, sebepoznání a sebehodnocení je produktem složitého procesu, na němž se aktivně podílejí jak jedinec, tak jeho sociální prostředí.*“²⁶

²⁵ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dospívání*, Technická univerzita v Liberci, 1999, str. 42

²⁶ TAXOVÁ, J.: *Vrstevnické vztahy v adolescenci*, Praha: Univerzita Karlova, 1972, str.25

U adolescentní skupiny jsou patrné specifické výrazové prostředky (zevnějšek, oblékání, hudba, jazyk). Ty zvyšují pocit příslušnosti ke skupině, pocit unikátnosti a dávají signál okolí – „kdo jsme“. Jsou také prostředkem vzájemné soudržnosti uvnitř skupiny (např. dle hudby, oblečení). Poslední dobou se hodně mluví například o tzv. emařích, EMO stylu, který lze velmi lehce rozeznat právě dle oblečení, účesu a chování adolescenta (dívání se do země, nekomunikace).

„Snaha o osamocení, která by mu poskytla potřebný prostor pro další vývoj osobnosti, bývá spojena se změnou orientace na jiné sociální skupiny než je rodina, proto má čím dál větší význam vrstevníci, kteří mají podobné problémy jako on.“²⁷

Potřeba být přijímán a pozitivně hodnocen existuje v každém věku. V době dospívání má ještě větší význam, protože snižuje nejistotu a pozitivně ovlivňuje rozvoj osobnosti dospívajících. Adolescenti již mají potřebu partnerství, ale jejich vztahy bývají stále spíše krátkodobé. V této době není ještě většina mladých dostatečně zralá na to, aby byla schopna přijmout omezení, dané trvalejším vztahem.

„V období dospívání dochází k navazování dlouhodobého přátelství. Přátelství podporuje jistotu dospívajícího, poskytuje mu pocit vzájemného pochopení a pozitivního přijetí. Jde o hlubší a osobně více zaměřenou vazbu než je vztah ke skupině. Přátelské vztahy dospívajících už mají typické znaky hlubšího osobního vztahu, nejsou jen povrchními dětskými kontakty:

- a) Přátelé spolu sdílí nejenom nějakou činnost. Ale i různé pocity, názory a zkušenosti. Přítel dospívajícímu rozumí, chápe jeho problémy. Zjištění, že jiný člověk může myslet a prožívat totéž, dospívajícím pomáhá. Za těchto okolností se lépe vyrovnávají s vlastními pocity, které je často činí nejistými.*
- b) Přátelský vztah je vztahem důvěrným a výlučným. To znamená, že přítel má určité výsady a veškerá důvěrná sdělení jsou určena jen pro něho. Příteli je možno se svěřit bez rizika, že se bude vysmívat nebo takové sdělení neudrží v tajnosti (alespoň většinou)“.²⁸*

²⁷ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dospívání*, Technická univerzita v Liberci, 1999, str. 41

²⁸ VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie, Dospívání*, Technická univerzita v Liberci, 1999, str. 48.

Závěrem kapitoly cituji text, ve kterém odpovídá Prof. PhDr. Petr Macek, CSc., (vedoucí Institutu FSS pro výzkumu dětí, mládeže a rodiny. Jeho hlavním dlouhodobým odborným zájmem je téma osobnostního vývoje, problematika sebepojetí a utváření osobní identity a psychologie adolescence.) na otázky týkající se současných mladých dospívajících jedinců v období adolescence.

“Změnila se česká generace adolescentů za posledních patnáct let?”

Měřit generační změnu je metodologicky velmi obtížné, navíc psychologická data jsou spíše o vztazích mezi proměnnými než nějakých celospolečenských trendech. Mohu ale říci, že určité rozdíly ve výpovědích zjišťujeme. Ukazuje se například, že u adolescentů, které zkoumáme v tomto desetiletí, vzrostla oproti jejich vrstevníkům z počátku devadesátých let výrazněji hodnota volného času a zábavy. Před patnácti lety čeští adolescenti důležitost relaxace a zábavy tolik nezdůrazňovali – ovšem na rozdíl od jejich vrstevníků ze západoevropských zemí – pro ty už tyto aktivity značný význam měly. Pro dnešní adolescenty je důležité nejen studovat či pracovat, ale také se bavit, zažívat dobrodružství, vzrušení, napětí, ukazuje se u nich výraznější potřeba vyhledávat situace, ve kterých mohou prožívat takzvané silné pocity. To je také jedna z cest k takzvanému rizikovému chování, respektive k zdravotním a sociálním rizikům vývoje – ať už se jedná o poškození zdraví (například drogové závislosti, sexuálně přenosná onemocnění, úrazy, sebepoškozování) nebo o další sociálně a psychologicky nežádoucí projevy jako jsou například delikvence, šikana a manipulace v sektách. Důležité ale je, že dospívající vnímají riziko často jinak nebo ho nevnímají vůbec.

Potřeba silných prožitků, zábavy, volného času – jaké další charakteristiky mají podle Vašeho výzkumu dnešní mladí lidé?

Asi není tak překvapivý poznatek, že ve srovnání s rokem 1992 již nezjišťujeme takový hlad po informacích, nejen mladí lidé jsou jimi někdy spíše přesyceni. Co se však ukazuje jako aktuální téma, je neujasněnost v hodnotovém zakotvení a také nedostatek autentických pravidel a norem. Tím slovem autentický myslím taková pravidla a normy, o které by se adolescenti mohli spontánně opřít při svém hledání a rozhodování. Často zažívají zkušenost, že nic neplatí pro každého, trvale a všude – normy, rozhodování o tom, co je takzvaně správné a co ne, se mnohem výrazněji než dřív podřizují situačním požadavkům a cílům. A když se člověk potřebuje v tomto směru nějak zakotvit, tak je to nezřídka velký problém. Povědomí o tom, co je dobro a co zlo, je dnes hodně rozkolísané a představa hranic mezi nimi je

rozostřená. Mladý člověk, který si formuje vlastní identitu, se však potřebuje vůči něčemu vymezovat a vyhodnocovat si, zda se chová špatně nebo dobře – potřebuje mít nějaký hodnotový normativní rámec. Nicméně, ukazuje se například, že hodnotící soud typu .ty jsi dobrý. má dnes pro adolescenty konotaci směřující k síle vlivu než k nějakým morálním charakteristikám. Být dobrý tedy znamená být silný, vlivný a uznávaný mezi vrstevníky, méně často také spravedlivý nebo morální.

To souvisí s nedávno vymezeným obdobím *emerging adulthood*, kterým se v současné době intenzivněji zabýváte. Jak byste jej charakterizoval?

Ano, tuto skupinu tak poprvé pojmenoval a popsal americký psycholog J. Arnett. Nemám pro to lepší český překlad než trochu metaforické označení „vynořující se dospělost“. Jde o věkovou skupinu mezi osmnácti a pětadvaceti, u studentů až třiceti lety. Nejsou to už adolescenti v tom smyslu dospívání, jsou to mladí lidé se všemi právy a povinnostmi, ale nejsou ani dospělí ve smyslu akceptace tradičních dospělých rolí. Více než polovina z dotázaných se v tomto věkovém období za dospělé ani nepovažuje. Jak ukázaly příspěvky na poslední konferenci, která se k této problematice konala v březnu letošního roku v arizonském Tusconu, nejde jen o nějakou místní zvláštnost, toto období je stále častěji popisováno jako legitimní vývojové stadium především v liberálních a industriálních zemích.

Co je tedy odlišuje od plné dospělosti?

Plná dospělost je psychologicky charakteristická mimo jiné tím, že člověk přijímá zodpovědnost za sebe sama a za vztahy s druhými lidmi nejen v aktuální, ale i v dlouhodobé perspektivě. Takovou je například založení rodiny a výchova dětí. Ale může jít samozřejmě i o jiné oblasti života. Okamžik, kdy si začne člověk uvědomovat dlouhodobé perspektivy, zodpovědnost za sebe sama a za vztahy s druhými lidmi nejen v aktuální, ale i v dlouhodobé perspektivě. Takovou je například založení rodiny a výchova dětí. Ale může jít samozřejmě i o jiné oblasti života. Okamžik, kdy si začne člověk uvědomovat dlouhodobé perspektivy a nejen uvědomovat, ale začne do nich vstupovat, začne pro ně něco dělat, zaangažuje se nějak – v angličtině je pro to termín *commitment* – tehdy se často také cítí plně dospělým. Například sňatek, který řada dnešních mladých lidí označuje jako formální akt, tak ten se dá rovněž považovat za veřejný slib, že jsem se rozhodl pro určitou dlouhodobou perspektivu, ze které vyplývají určité restriktce, závazky a zodpovědnost. Současní mladí lidé si ale ponechávají na rozdíl od generací předchozích třetí desetiletí života na to, aby dlouhodobé perspektivy odložili. Také se ovšem výrazně zvýšila hodnota a popularita krátkodobých perspektiv pro toto životní období – příkladem může být cestování, sbírání pracovních

zkušeností v zahraničí, nesezdaná bezdětná soužití a tak dále. Lidé v tomto životním období mají velkou potřebu zkoušet, hledat a ještě si něco užít, než přijde ta „zavazující“, stereotypní a někdy až nudná „plná dospělost“. Jde pravděpodobně o období nejvyšší míry osobní svobody.“²⁹

Citované odpovědi profesora Macka zcela vystihují současnou filosofii žití adolescentů i některých mladých dospělých. Osobnost adolescenta tedy prochází změnami v oblasti emočních a poznávacích procesů, morálního usuzování a identity. Smyslem těchto změn je hledání a nalézání nové pozice ve světě (Vágnerová, 2005), vlastního „autorství“ a prvního konceptu života (Macek, 2003). Vlastní konceptualizace života ovšem vyžaduje přijetí zodpovědnosti, což může být samo o sobě stresujícím faktorem. Právě adolescentní budování vlastního self - schématu doprovází typické pocity zmatku a nejasností. Osobnost adolescenta se teprve postupně stabilizuje a stává se konzistentní (Macek, 2003). Mění se vztahový rámec uvažování o sobě a dospívající postupně integruje názory a hodnoty významných osob, sociálních skupin a jejich norem.

2.3. Význam dobrovolnictví pro mladé lidi

Dobrovolnictví může ovlivňovat osobní dozrávání mladých. Jejich dobrovolná činnost jim posiluje sebevědomí, cítí se užitečnými pro druhé. Mladí lidé přicházejí do nového prostředí, kde mohou navázat nová přátelství, rozvíjet své dovednosti, učit se pracovat ve skupinách, stát si za svým názorem, ale také uznat lepší názor svého kolegy. V tomto prostředí se seznamují se všemi atributy pracovního soužití ve společnosti dospělých. Zajímavostí je, že do svých aktivit mnohdy zahrnují i pomoc rodinných příslušníků. Tato spolupráce obohacuje a upevňuje rodinné soužití. Výzkumy potvrzují, že vysoké procento dobrovolníků, kteří prošli prací v organizacích či institucích, viděli velký osobní přínos v tom, že se naučili jednat s dospělými. Pro organizace jsou dobrovolníci velmi významnou podporou, např. v nemocnicích, domovech pro seniory, kde přetížený personál se z časových důvodů nemůže plně věnovat klientovi a psychický stav pacientů má velký vliv na jejich uzdravování. A tady nastupuje dobrovolník, který přináší nové podněty. Rozhovor s pacientem o jeho trápení ale i zkušenostech, může být velkým pomocníkem k uzdravení.

²⁹ Nováková, Petra, 24. prosinec 2007, MACEK, P.: Adolescenci dnes nechápeme jen jako období vzdoru, část článku na www.muni.cz, on-line verze měsíčníku Masarykovy univerzity

U handicapovaných a jinak znevýhodněných dětí jsou to návštěvy mladých dobrovolníků v dětských domovech a azylových domech.

Mladí lidé se chtějí podílet na společenském životě ve svých komunitách, mají motivaci zlepšovat, vymýšlet, nacházet nové nápady, které by napomohly k posílení jejich vlivu na občanskou společnost v jejich okolí.

Dobrovolnictví napomáhá ke kvalitnějšímu trávení volného času mladých lidí. Mnozí však vstupují do organizací s jinými představami, jiným očekáváním, tady je důležité vysvětlit mladému člověku význam i váženost jeho práce, nastínit mu, co se od něho očekává a ujistit jej, že je také součástí organizace. Úvodní pohovor patří k nejdůležitějším momentům při zaškolování dobrovolníka. Zúčastní se ho vedoucí organizace a koordinátor dobrovolníků. Školení probíhá v několika fázích. V první je dobrovolník seznámen s historií a posláním organizace, v následujících fázích je poučen s bezpečností práce, seznámen s popisem pracovních postupů i morálním aspektem dobrovolnictví – kodexem dobrovolné práce. (Kosina, 2003).

Mladí lidé dokazují svému okolí, že umí kvalitně pracovat, vymýšlet originální nápady, nadchnout se pro danou věc a strhnout svým zapálením i ostatní, a to v době svého volného času, bez nároku na jakoukoli odměnu. Z jejich výpovědí je známo, že jejich motivace pomáhat jiným, jim dává pocit potřebnosti a užitečnosti. Obohacuje je a mnohdy v těchto činnostech pokračují i v dospělém věku.

„Dobrovolnictví je jedním z možných řešení, které doplňuje ostatní řešení nabízené státem nebo trhem. Kolektivní hodnota dobrovolnictví zde spočívá v tom, že představuje vhodný (levný, výhodný, flexibilní) a někdy i rovnocenný komplement především státní intervence do řešení sociálních problémů.

Dobrovolnictví je preferovanou a nejvhodnější alternativou řešení problémů. V tomto případě kolektivní hodnota a společenský význam dobrovolnictví spočívá v jeho kulturně oceňovaných vlastnostech, které při řešení sociálních problémů nelze ničím nahradit.“³⁰

³⁰ FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T. a kol.: *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*, Praha 2010, str. 187.

3. PROGRAM PRO MLADÉ DOBROVOLNÍKY

3.1. Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS)

Tato organizace patří mezi největší nadace, která poskytuje granty v České republice. Byla založena v roce 1993. Jejím hlavním posláním je posílení rozvoje neziskového sektoru, dárcovství a dobrovolnictví. Nadace přispívá k rozvoji občanské společnosti a k evropské integraci. Podporuje neziskové organizace, které svou činností pomáhají ohroženým a znevýhodněným skupinám, hájí lidská práva i demokratické hodnoty a přispívá k vzájemnému soužití a toleranci menšin ve společnosti.

Mezi její nejznámější programy patří sbírkový projekt Pomozte dětem!, který realizuje ve spolupráci s Českou televizí. Sbírka pomáhá ohroženým dětem a znevýhodněným skupinám do 18 let v celé České republice. Sbírkové konto je celoročně otevřeno všem těm, kteří chtějí pomáhat. Na Sbíрку Pomozte dětem! jsou zasílány individuální a firemní dary, výtěžky ze sbírkových a benefičních akcí.

Ve veřejných výběrových řízeních NROS rozděluje finanční prostředky ze sbírky každoročně do všech regionů na podporu projektů nestátních neziskových organizací.

Nadace se nevěnuje jen tomuto projektu, dalšími programy jsou Blokovaný grant pro NNO (nestátní neziskové organizace), který přispěl ve třech výzvách ke zlepšení života lidí v komunitách, a to prostřednictvím nestátních neziskových organizací, které poskytovaly služby a vyvíjely aktivity na regionální úrovni. Zdravá Pětka, podporující výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu. Program 3P, pomáhá neziskovým organizacím ve spolupráci s Poštovní bankou k předfinancování projektů podpořených z veřejných zdrojů, a to prostřednictvím návratných nadačních příspěvků, tato podpora slouží k finanční udržitelnosti neziskových organizací v celé České republice. Program Vila Čerych a Fond Čerych, který podporuje rozvoj občanské společnosti a neziskového sektoru v České republice, klade důraz na podporu evropské spolupráce a příhraniční spolupráci, ale také podpora místních aktivit a rozvoje občanské společnosti v regionu. A v neposlední řadě je to program Make a Connection – Připoj se, pro mladé dobrovolníky od 16 do 26 let, který pomáhá mladým lidem zapojit se do věcí veřejných, realizovat své projekty, měnit k lepšímu svůj region. (Výroční zpráva NROS, 2009)

3.2. Program Make a Connection – Připoj se (MaC)

Jedná se o společný projekt International Youth Foundation (IYF) a společnosti NOKIA, který trvá již od roku 2000. IYF, nadace zaměřená na podporu programu pro mladé dobrovolníky, vznikla v roce 1990 a od té doby již spolupracovala se stovkami organizací po celém světě, kde vybudovala dlouhodobá strategická partnerství. Nadace IYF pomohla miliónům mladých lidí k tomu, aby se zdokonalili v dovednostech a vzdělání, potřebných pro jejich další rozvoj. Společnost NOKIA připravuje mladé lidi na příležitosti a výzvy, která nám přináší globální ekonomika a technologický pokrok. Nokia už několik let přispívá na projekty mladých lidí. Zaměstnanci v této společnosti se aktivně podílejí jako dobrovolníci v řadě projektů po celém světě.

Od roku 2002 je realizátorem tohoto programu Nadace rozvoje občanské společnosti. Program MaC je pro mladé dobrovolníky od 16 let do 26 let. Po celém světě tak i v České republice vznikají neformální skupiny mladých lidí, kteří společnými silami se snaží vylepšit život ve své komunitě. Pro mladé realizátory projektu je to velká zkušenost, ze které mohou čerpat v pozdějším období, při budování své profesní kariéry. Program jim umožňuje zúčastnit se zážitkového školení pod vedením profesionálních lektorů. Kurzy jsou zaměřeny na práci v týmu, fundraising, komunikaci se státní správou i médií. Těchto zkušeností mladí dobrovolníci pak většinou využívají při vedení a realizaci svých projektů. Učí se oslovovat firmy, navazují s nimi spolupráci, snaží se pro svůj projekt získávat finance, ze kterých pořizují potřebné pomůcky, ty po ukončení projektu v organizacích a institucích, pro které byl projekt tvořen, zůstávají. Zajímavostí tohoto programu pro mladé je hlavně pestrost a rozmanitost projektů, při volbě tématu a způsobu zpracování nejsou limitováni či nijak omezováni. (propagační leták programu Make a Connection – Připoj se, 2008).

Mnoho projektů bývá většinou zaměřeno na sociální oblast. Projektové týmy si žádají o finanční částku, která jim pomůže připravit a posléze i realizovat různorodé aktivity. Mezi ně patří například koncerty, jejichž výtěžek byl např. věnován postiženému spolužákovi na speciální počítač, festivaly, volnočasové aktivity realizované v dětských domovech, azylových domech, učí děti kvalitně využívat svůj volný čas v podobě sportu či vzdělávání. Svými projekty pomáhají opuštěným a jinak znevýhodněným dětem. Návštěvy a program pro malé i velké děti v těchto organizacích a institucích je velkým povzbuzením a motivací pro jejich život, který by měl být co nejvíce podobný tomu „venku“.

Oblíbenými projekty jsou také realizace návštěv v nemocnicích či domovech pro seniory v celé České republice, dále soutěže ve fotografování, malování či sportovní a deskové hry. Dalším oblíbeným tématem mladých dobrovolníků jsou projekty zaměřené na ekologii a multikulturalismus. Zájem o život svých vrstevníků z minoritních skupin, jim umožňuje seznámení se s odlišnou kulturou, zvyky a tradicemi, postoji či hodnotami, přijímání různorodosti. Učí mladé lidi respektování kulturních odlišností a přispívá k zlepšení dovednosti orientovat se v kulturně pluralitním světě a využívat těchto znalostí k obohacení nejen sebe sama, ale i druhých. S těmito znalostmi dokáží pak mladí čelit různým projevům diskriminace a netolerantnímu chování. Mladí se též učí být aktivními i ve věcech veřejných.

Stanovená pravidla umožňují žádat si o finanční podporu na svůj projekt dvakrát. Po jeho absolvování se mohou mladí dobrovolníci dále zapojit do programu jako Absolventi Asistenti, kteří mohou předávat své zkušenosti svým novým kolegům, kteří přihlásí svůj projekt a jsou žadateli o grant.

Program Make a Connection - Připoj se letos probíhá již po deváté. Jeho oblíbenost každým rokem mezi mladými lidmi stoupá.

Protože mladí lidé, adolescenti si prostřednictvím dobrovolnické práce mohou rozšiřovat a posilovat činnosti důležité pro jejich osobní i profesní růst, učí se být sebevědomější, získávají nové přátele, učí se kvalitněji trávit svůj volný čas.

3.3. Empirická sonda

3.3.1. Téma, empirický problém

Tématem empirické části bakalářské práce je výzkumné šetření osobních charakteristik mladých lidí zařazených v programu MaC. Šetření se zaměřuje především na efektivitu účasti v programu MaC z pohledu posílení sociálních kompetencí a ovlivnění budoucí pracovní kariéry.

Cílem empirické sondy je praktické ověření tématu s využitím dotazníkového šetření a řízených rozhovorů s dvěma adolescenty.

Hypotéza 1

Předpokládám, že zkušenosti mladých lidí z dobrovolnické práce ovlivňují jejich sociální dovednosti i představy o budoucí pracovní či studijní kariéře.

Hypotéza 2

V současné době je již dobrovolnictví přístupné adolescentům bez ohledu na místo bydliště či genderové rozdíly.

Otázky k vlastnímu šetření:

1. Dobrovolnická práce posiluje sociální kompetence:

- a) spolupracovat v týmu*
- b) účelněji komunikovat a řešit konflikty*
- c) aktivněji se zapojovat do věcí veřejných*
- d) toleranci k odlišnosti druhých*

2. Budoucí pracovní kariéra adolescenta může být ovlivněna jeho účastí v dobrovolnickém programu

3. V zájmu o dobrovolnictví se neprojevují genderové a regionální rozdíly

3.3.2. Charakteristika výzkumného vzorku

Programu MaC se v roce 2010 – 2011 zúčastnilo 766 mladých lidí, vstupní dotazník vyplnilo a odevzdalo 219 dobrovolníků, z každého týmu jeden člověk ve věku 16 – 26 let z celé ČR.

Výstupní dotazník vyplnilo a odevzdalo 219 respondentů.

3.3.3. Metodický postup

V empirickém šetření využiji dotazníku, který byl zadán v roce 2009 - 2010, vytvořila ho Kateřina Červená (vedoucí programu MaC) spolu s Mikulášem Pštrosem (absolvent programu MaC). Dotazník byl vypracován na žádost nadace IYF a byl využit jen v České republice.

komplexní dotazníky z programu MaC – *příloha č. 1 a 2*

K vlastnímu šetření jsem vybrala jedenáct otázek ze vstupního dotazníku a šest otázek z dotazníku výstupního. Otázky z dotazníků jsou zpracovány se souhlasem Nadace rozvoje občanské společnosti (*příloha č. 4*). Osobně jsem byla součástí tříčlenného týmu, který rozesílal a přijímal dotazníky, zodpovídal dotazy respondentů, vedl školení k vyplňování závěrečných zpráv projektů, rozpočtu projektů, seznamoval dobrovolníky s příklady kofinancování a získávání finančních prostředků pro realizaci projektů.

3.3.3.1. Konkretizace otázek dotazníkového šetření

3.3.3.1.1. Vstupní dotazník (příloha č. 1)

Dotazník byl vyplňován individuálně 219 dobrovolníky při zahájení realizace jejich projektu

V roce 2010

- 1) Věk dobrovolnice, dobrovolníka
- 2) Pohlaví

- 3) Regionální zastoupení (malá a velká města)
- 4) Snažím se a mám dostatečnou motivaci k tomu, abych pomáhal/a a přispíval/a k pozitivním změnám ve svém okolí.
- 5) Umím se dobře vcítit do pocitů a potřeb ostatních lidí, jsem empatický/empatická.
- 6) Mám pochopení a cítím respekt k lidem, kteří jsou nějak odlišní (kulturně, národnostně, sociálně).
- 7) Cítím zodpovědnost za to, co dělám a za svůj život. Nedělá mi problém komunikovat s ostatními.
- 8) Umím dobře a konstruktivně řešit vzniklé konflikty a neshody (např. ve skupině kamarádů apod.).
- 9) Jsem týmový hráč - umím pracovat v týmu a baví mě to.
- 10) Umím dobře formulovat své názory a vyjádřit své pocity na danou situaci nebo problém.
- 11) Jsem schopen respektovat sebe sama a ostatní lidi.

Otázky 1, 2, 3 jsou srovnávány s diplomovou prací z roku 2005 „*Dobrovolnické aktivity české mládeže*“, autorkou je Tereza Pacovská, vedoucí práce PhDr. Jitka Lorencová.

3.3.3.1.2. Výstupní dotazník (příloha č. 2)

Výstupní dotazník zpracovával tým (pracovní skupina adolescentů) po ukončení realizace jejich projektu.

V roce 2011

- 1) Schopnost nemyslet jen na sebe a přispívat do života širšího společenství.
- 2) Schopnost vyjádřit se a komunikovat s lidmi z jiných prostředí a kultur.
- 3) Schopnost vcítit se do ostatních lidí a navázat s nimi hlubší vztah.
- 4) Schopnost pracovat ve skupině nebo týmu.

- 5) Schopnost zmírňovat konflikty mezi ostatními a zvládat svou vlastní agresi nebo vztek.
- 6) Schopnost respektovat sebe sama a ostatní lidi.

3.3.3.2. Kvalitativní analýza volné výpovědi ze závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva projektů MaC (*příloha č. 3*) je povinnou součástí grantového procesu, je zaměřena na celkové shrnutí názorů, zážitků i připomínek mladých dobrovolníků při ukončení jejich projektů. (analýzu zpracovala Veronika Dvořáková, absolventka programu MaC).

V empirické části bude využita pouze volná výpověď respondentů k osobní zkušenosti s dobrovolnictvím. Přesné znění otázky:

- *Co považujete za svou nejužitečnější zkušenost získanou realizací projektu, kterou využijete ve svém budoucím životě – profesním či osobním?*

Kritéria vyhodnocení budou vytvořena kvalitativní analýzou volných výpovědí respondentů ve vztahu k emočním prožitkům a výše formulované badatelské otázce č. 1. a 2.

3.3.3.3. Řízený rozhovor

Empirické šetření doplňuji o vedení rozhovoru se dvěma absolventy programu MaC dobrovolník I. K. - věk 24 let, dobrovolnice J. E. - věk 24.

Návrh okruhů pro polo strukturovaný rozhovor

- *Domníváš se, že jsi se získal/la v programu nové znalosti, které můžeš uplatnit ve svém dalším studiu na škole i v osobním životě?*
- *Myslíš si, že umíš nyní lépe komunikovat a vzájemně spolupracovat*
- *Pokud ano, oceňuješ, že jsi to mohl/la v praxi komunikaci „pilovat“?*
- *Pomohlo nebo ovlivnilo absolvování programu tvé rozhodování o budoucí pracovní kariéře?*

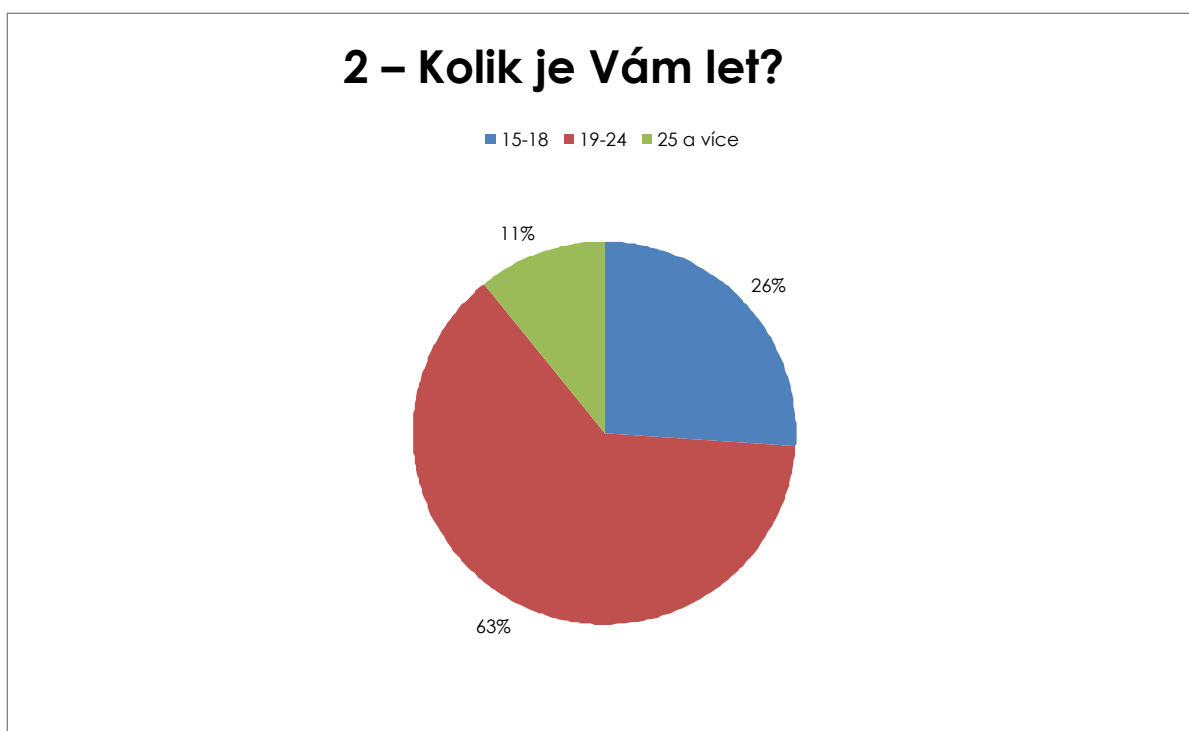
- *Mohl/la bys mi definovat co je podle Tebe dobrovolnictví a jaký může mít osobní význam pro mladého člověka?*
- *Domníváš se, že práce dobrovolníka vzbudila u tebe zájem podílet se na věcech veřejných?*

4. VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ

4.1. Vstupní dotazník z roku 2010

Otázky ze vstupního dotazníku programu MaC
(Poznávací dotazník)

4.1.1. Otázka č. 1

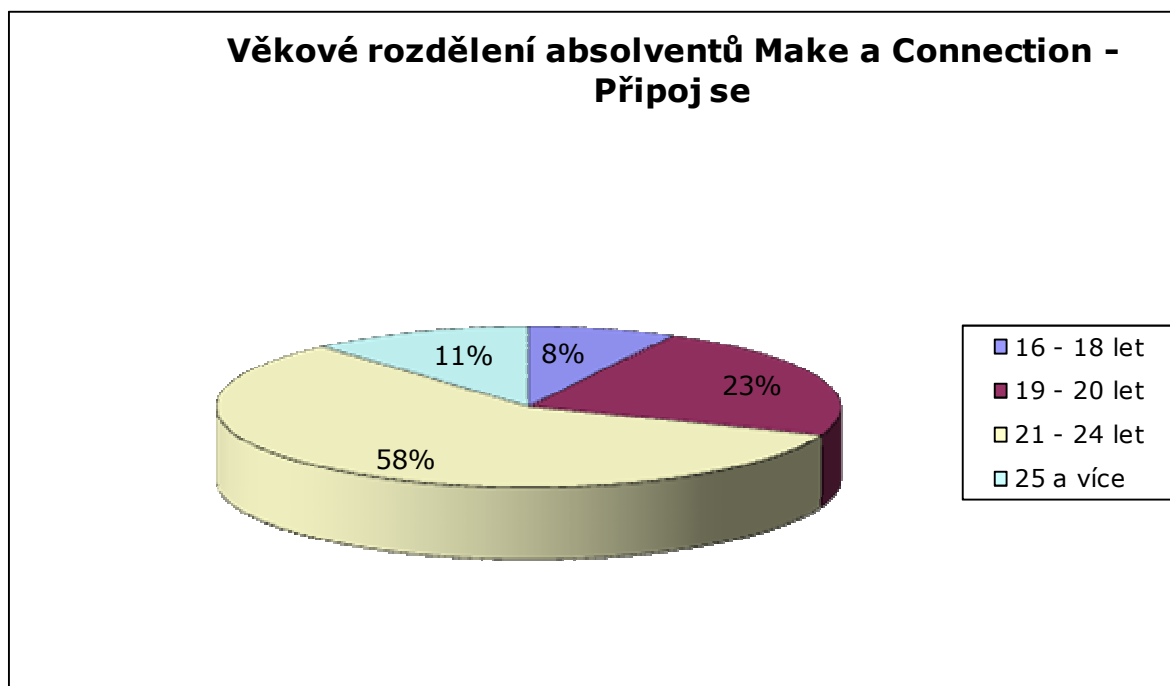
Graf č. 1

Nejvýrazněji je zastoupena mládež ve věku 19 – 24, a to 63%. Další skupinu tvoří středoškolská mládež ve věku 15 – 18 s 26%. Nejmenší skupinou je věková kategorie 25 let a více, která tvoří 11%.

Otázka č. 1 (Srovnávací)

Věkové rozdělení absolventů programu Make a Connection – Připoj se

Výsledky jsou srovnávány s diplomovou prací „Dobrovolnické aktivity české mládeže“ z roku 2004, autorkou je Tereza Pacovská (vedoucí práce PhDr. Jitka Lorencová). V této práci bylo zkoumáno 52 absolventů.

Graf č. 2

Ve výzkumném šetření v roce 2004 jsou poněkud odlišně voleny věkové kategorie. Nejvýše zastoupená 57% je kategorie 21 až 24 let, 19 – 20 let 23%. Sloučíme-li obě věkové kategorie, výsledek je 80%. V našem šetření je toto věkové rozmezí zastoupeno 63%.

Věková kategorie 25 let a více je v obou šetření obdobná 11% a 12%. K výrazné změně došlo v kategorii středoškolské mládeže. Rok 2004 - 8%, rok 2010 - 26%.

Při srovnání s rokem 2004 byla nejmladší skupina středoškolské mládeže zastoupena pouze 8 %, v našem šetření je účast středoškoláků výrazně vyšší 2010 - 26 % / nárůst o 18%/

Při srovnání s rokem 2004, kdy byla skupina mladých lidí ve věku 19 – 24 zastoupena 90 % a v roce 2010 - 63 %. Ze šetření je patrné, že dobrovolnická činnost není již výsadou mladých od 19 – 24 let, ale je rozložena v celé sledované věkové škále.

Počet dobrovolníků ve věku 25 let a více je v roce 2004 a 2010 téměř stejný. 12 % (2004) a 11 % (2010).

4.1.2. Otázka č. 2

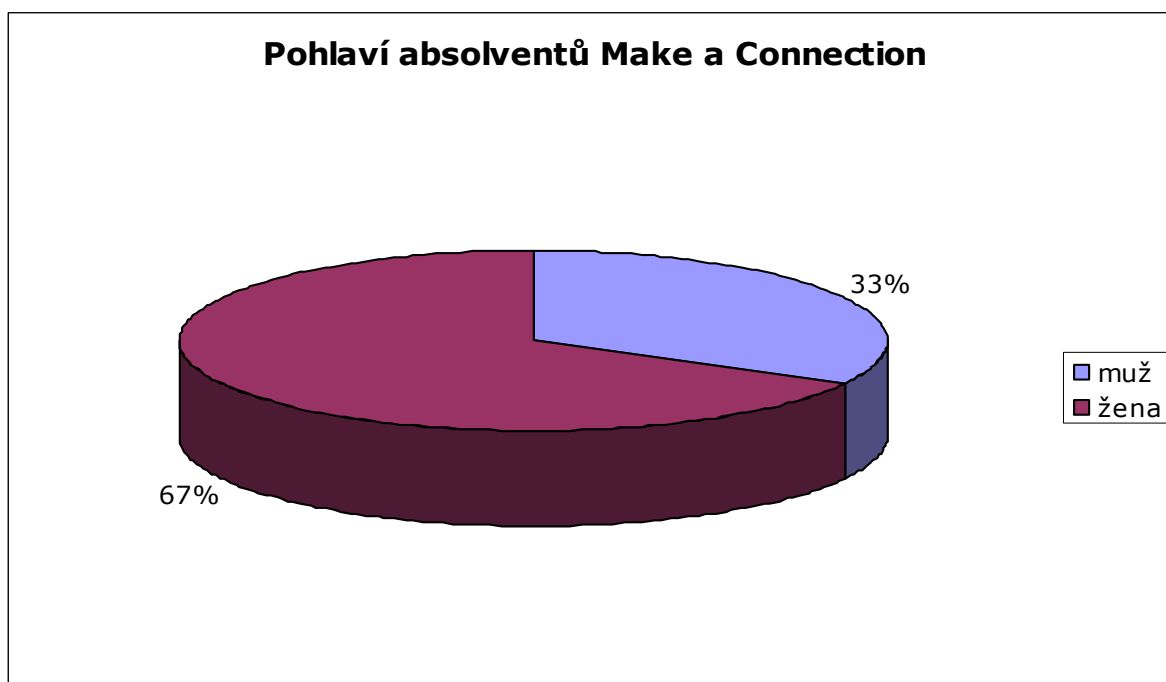
Graf č. 3

Dobrovolnického programu se účastnilo 41% mužů a 59% žen.

Otázka č. 2 (Srovnávací)

Pohlaví absolventů programu Make a Connection – Připoj se

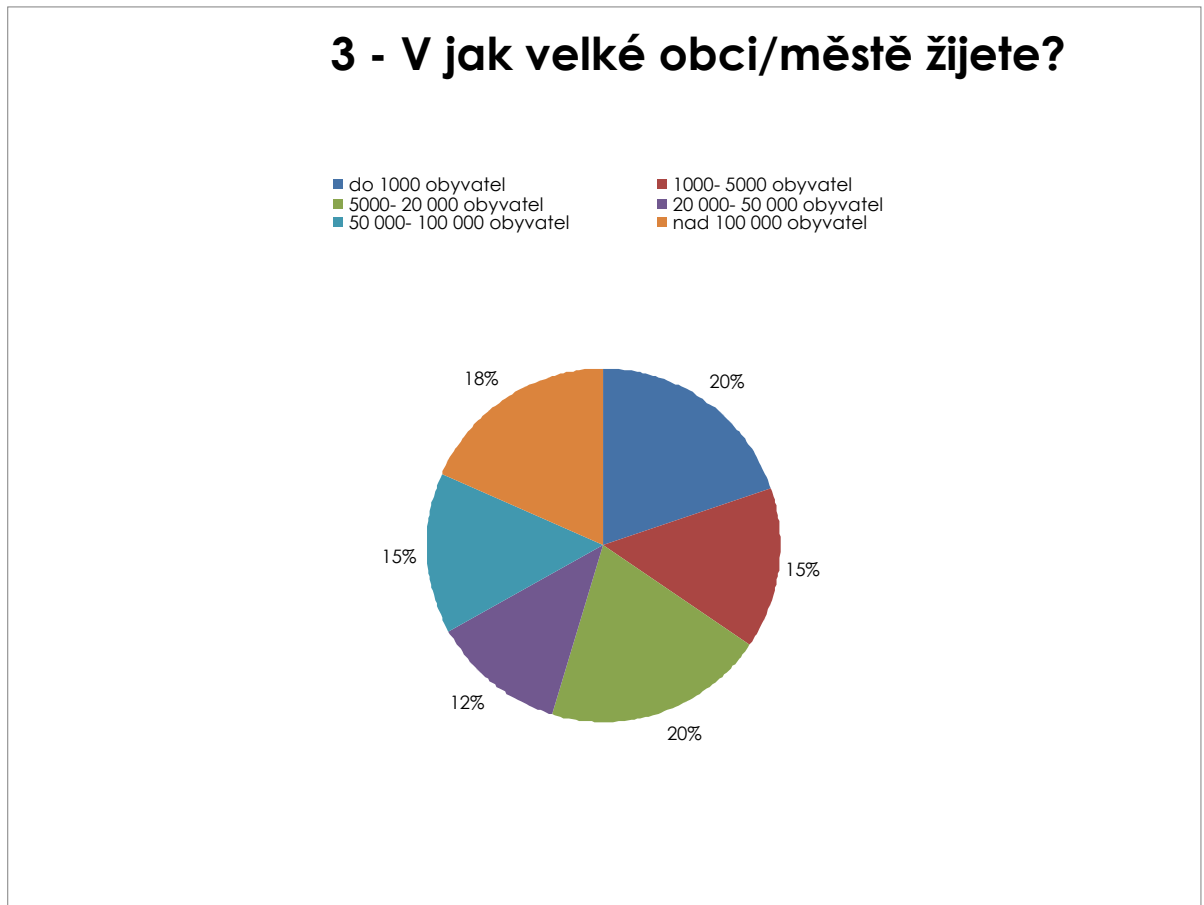
Výsledky jsou opět srovnávány s diplomovou prací „Dobrovolnické aktivity české mládeže“ z roku 2004, autorkou je Tereza Pacovská (vedoucí práce PhDr. Jitka Lorencová). V této práci bylo zkoumáno 52 absolventů.

Graf č. 4

Ve srovnání s rokem 2004 i nadále přetrvávají generové rozdíly ve prospěch žen, ale nejsou již tak výrazné, (v úvahu musíme opět brát odlišnost vzorku rok 2010, bylo 179 respondentů, v roce 2004 jich bylo 52). V roce 2004 se zúčastnilo programu o 34% více žen a v roce 2010 bylo žen již pouze o 18% více.

4.1.3. Otázka č. 3

Graf č. 5

Dotazník vyplnilo a odevzdalo 219 mladých lidí.

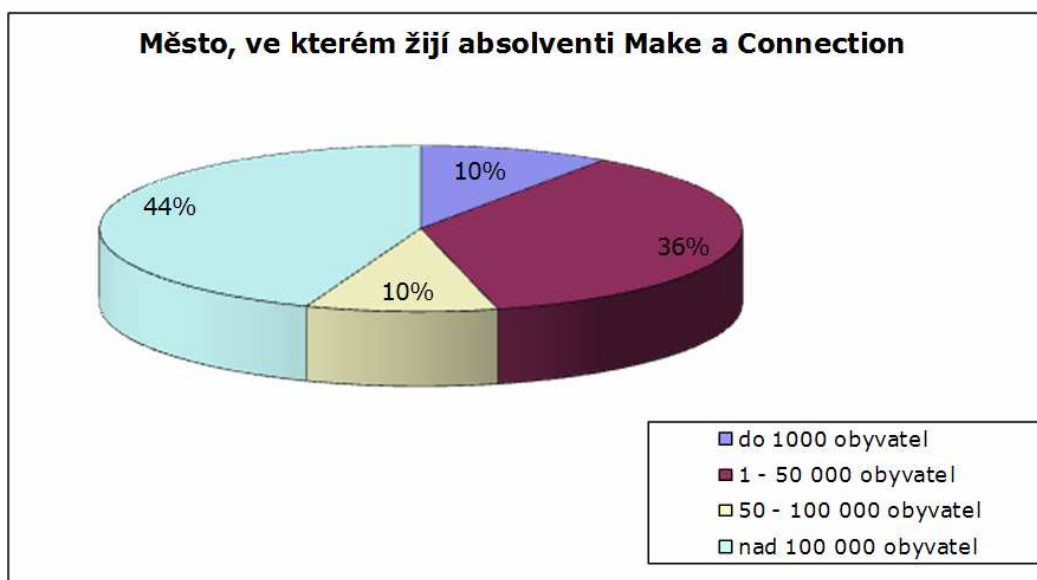
Z malého města do 1000 obyvatel je 20% dobrovolníků, kteří se zúčastnili programu MaC. Z města do 5 000 obyvatel se zapojilo 15%. Do 20 000 obyvatel 20%. Města s počtem obyvatel do 50 000 se programu zúčastnilo 12%, a z velkého města do 100 000 obyvatel 18% dobrovolníků. Rozdělení ve vztahu k počtu obyvatel je poměrně rovnoměrné.

Otázka č. 3 (Srovnávací)

Město, ve kterém žijí absolventi programu Make a Connection – Připoj se

Výsledky jsou srovnávány s diplomovou prací „Dobrovolnické aktivity české mládeže“ z roku 2004, autorkou je Tereza Pacovská (vedoucí práce PhDr. Jitka Lorencová).

V této práci bylo zkoumáno 52 absolventů.

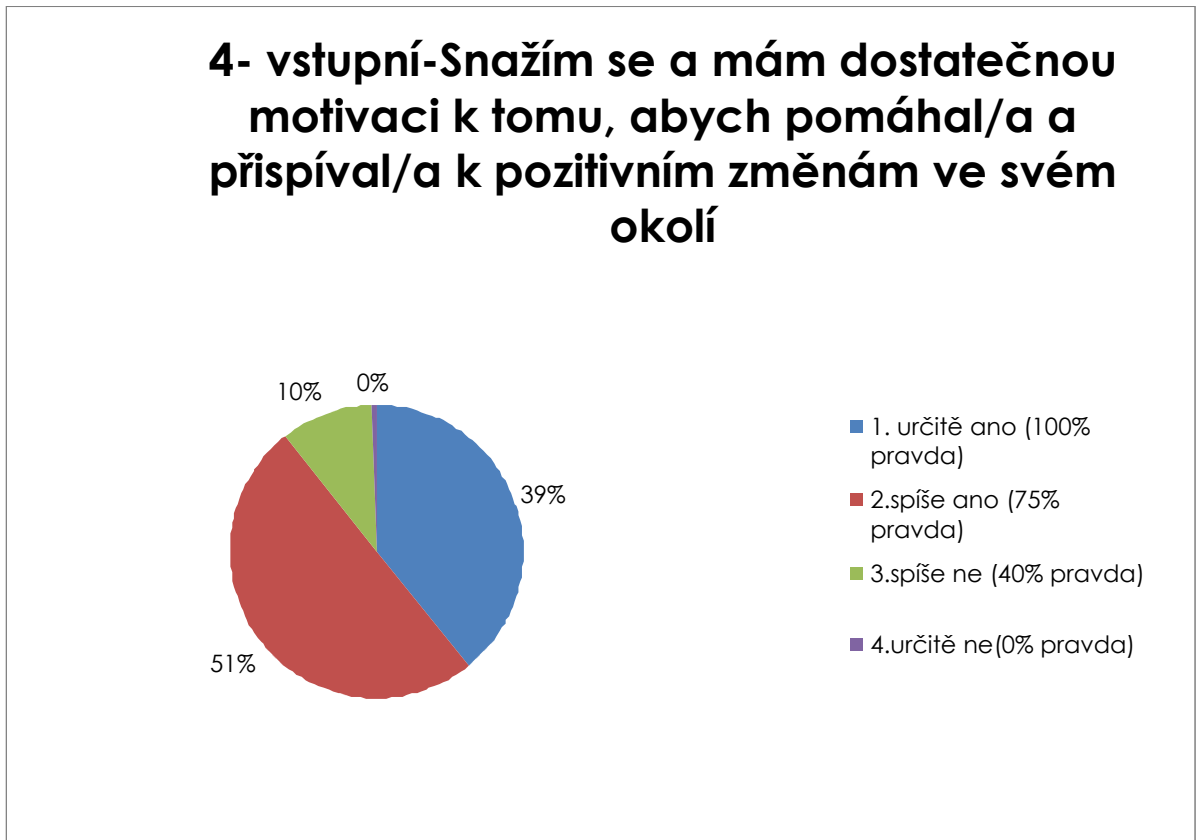
Graf č. 6

Srovnání s rokem 2004 v rozdělení počtu obyvatel, které jsou v obou šetřeních shodné. Místa do 1000 obyvatel rok 2004 10% a rok 2010 20%. V současném šetření se potvrzuje, že mládež z malých měst a vesnic se již aktivněji zapojují do dobrovolnictví.

Velká města nad 100 000 obyvatel: rok 2004 – 43%, a v roce 2010 18%. V současném šetření se potvrzuje, že již není tak výrazná převaha dobrovolníků z velkoměst jako v roce 2004 (rok 2004 43% a rok 2010 18%). V roce 2004 ukázalo, že o dobrovolnictví měla především zájem mládež z velkých měst. Můžeme předpokládat, že se informace o dobrovolnictví přenesly i do menších měst. Přesto že dobrovolnická centra sídlí především ve velkoměstech.

Z vlastních zkušeností se domnívám, že pozitivní přínos lze vidět v dostupnosti webových stránek dobrovolnických organizací.

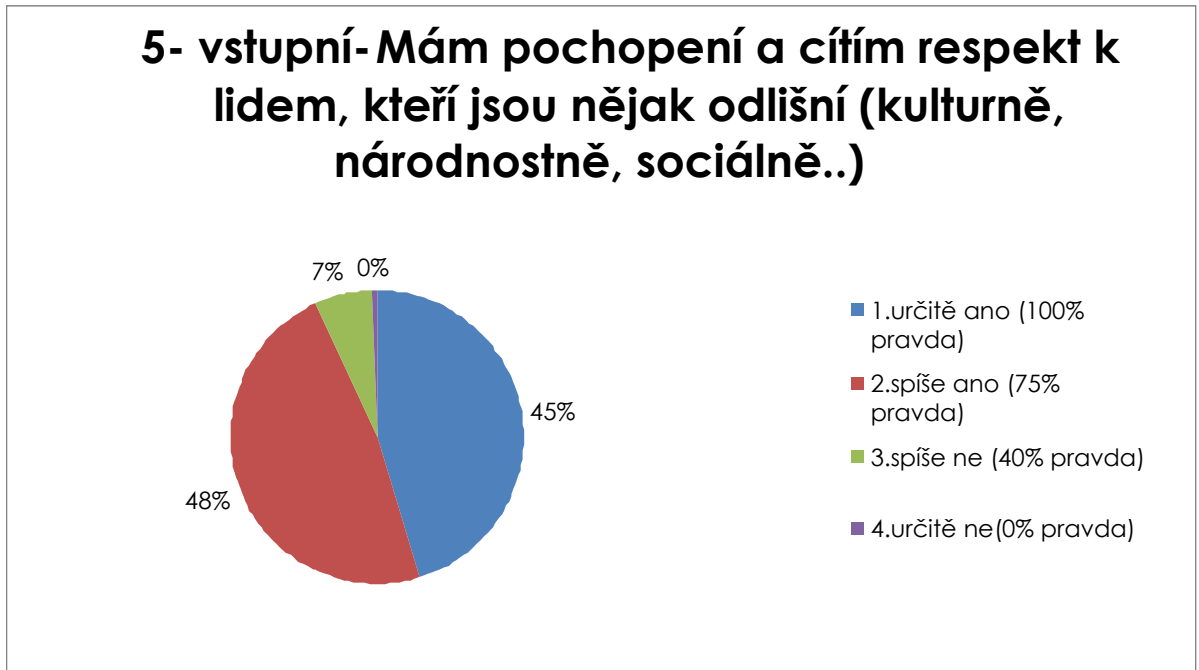
4.1.4. Otázka č. 4

Graf č. 7

Otázky položené při vstupu do programu MaC. Ze subjektivních odpovědí vyplývá, že 90% dobrovolníků cítí v různé intenzitě potřebu pomáhat. Pouze 10% odpovědělo záporně.

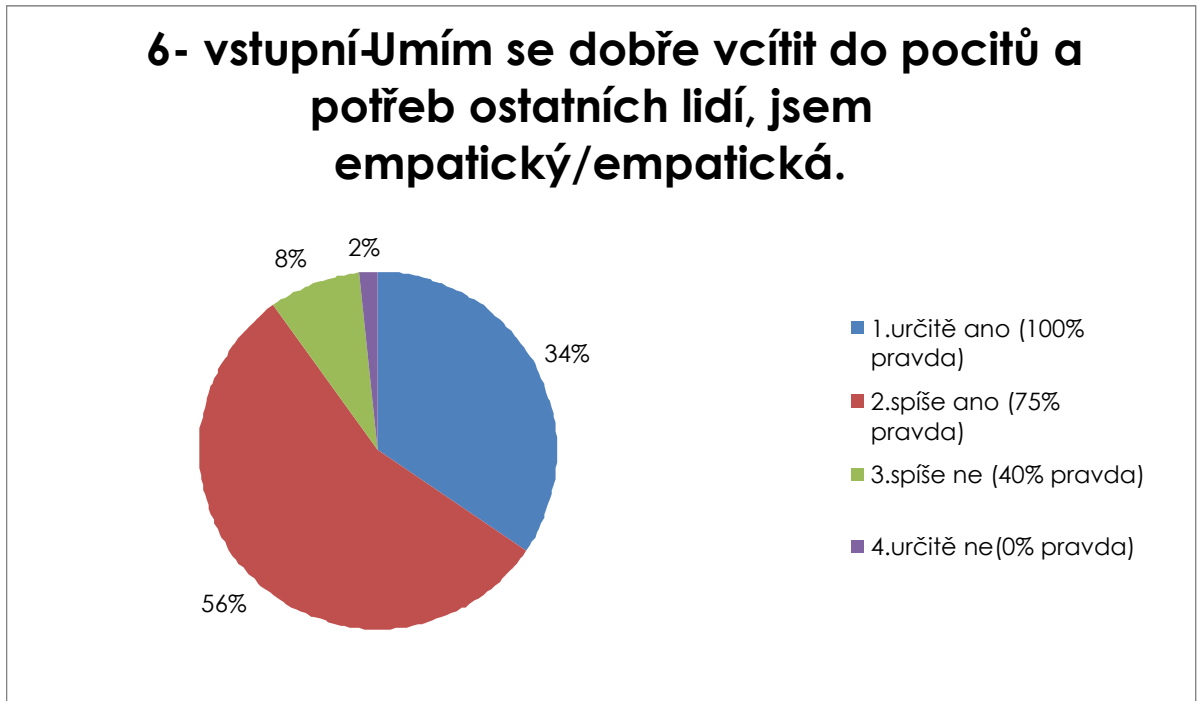
4.1.5. Otázka č. 5

Graf č. 8

Ze vstupních výpovědí dobrovolníků vyplývá, že 93 % mladých lidí cítí určitou míru respektu k lidem, kteří jsou nějak odlišní. Z toho 45% lze zařadit do kategorie výrazně ano. Domnívám se, že v této skupině budou zastoupeni převážně dobrovolníci, které předložili sociální projekty zaměřené na sociálně znevýhodněné děti a seniory. Pouze 7% odpovědělo záporně.

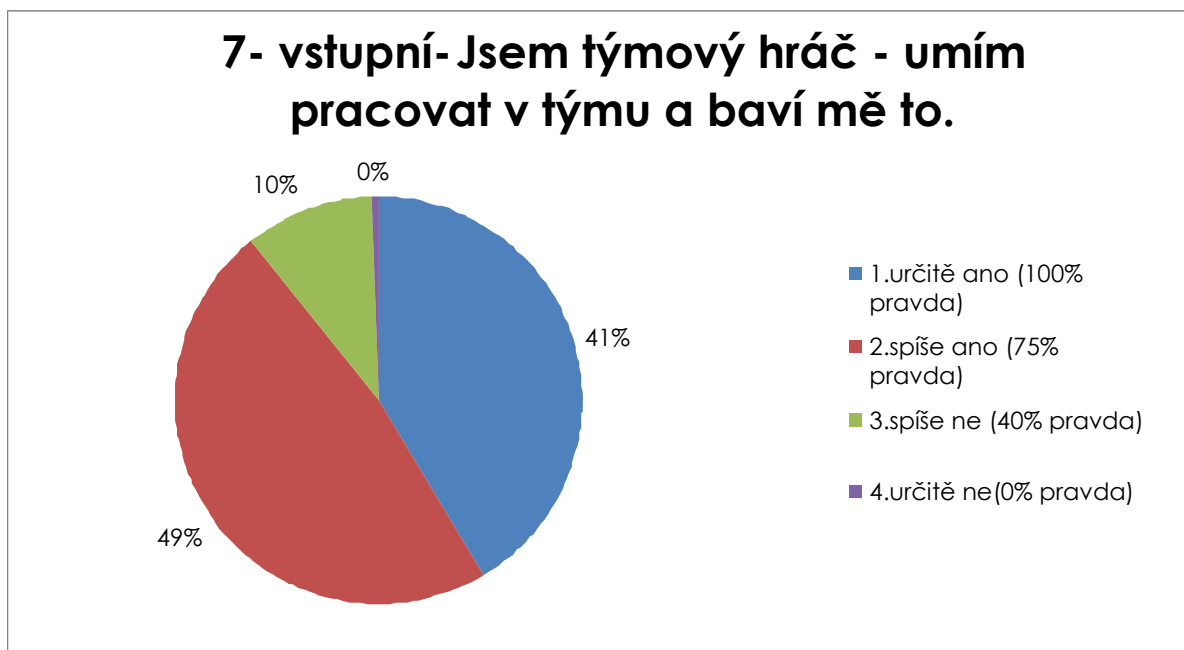
4.1.6. Otázka č. 6

Graf č. 9

90% tázaných odpovědělo převážně pozitivně. V subjektivních výpovědích v dané otázce souvisí nejspíše s osobními charakteristikami mladých lidí, kteří si vybírají dobrovolnictví jako volnočasovou aktivitu. Negativní výpovědi o schopnosti empatie vyjádřilo 10% dobrovolníků.

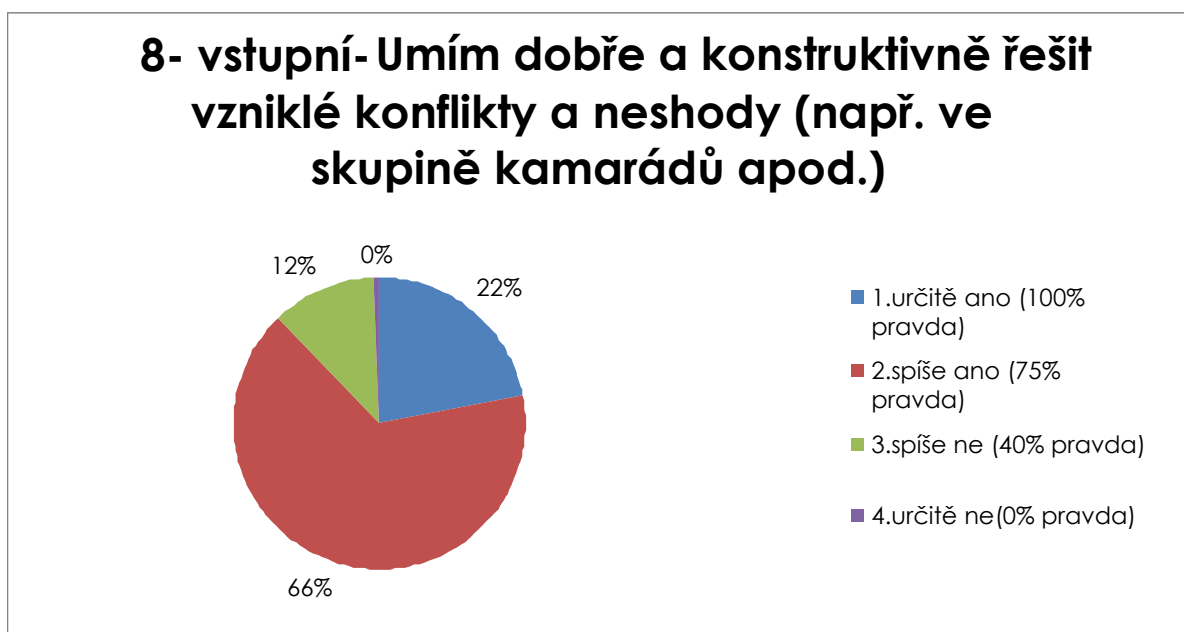
4.1.7. Otázka č. 7

Graf č. 10

Respondenti v 90% potvrdili kladnou odpověď, že jsou týmovými hráči a práce v týmu je baví. 10% se domnívá, že spolupracovat v týmu neumějí.

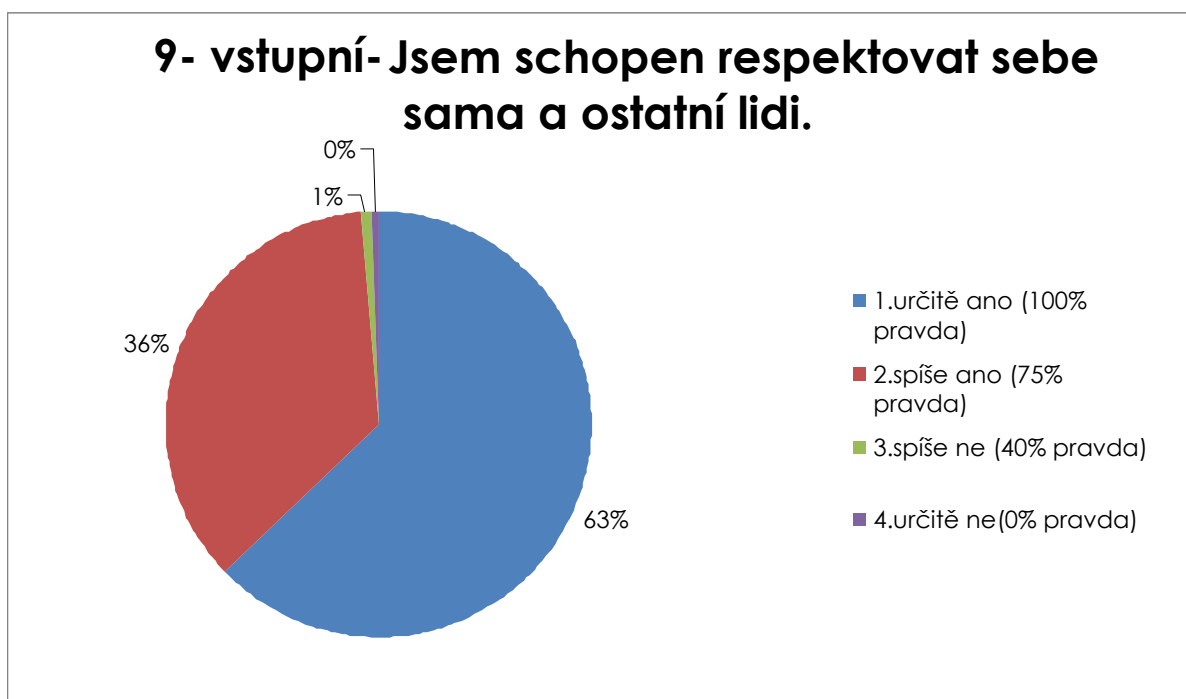
4.1.8. Otázka č. 8

Graf č. 11

88% dotázaných dle svého úsudku umí řešit vzniklé konflikty a neshody v týmu nebo ve skupině kamarádů. 12% dobrovolníků odpovědělo záporně, domnívají se, že neumí řešit konstruktivně vzniklé konflikty v týmu svých vrstevníků.

4.1.9. Otázka č. 9

Graf č. 12

Na tuto otázku odpovědělo 99% mladých lidí pozitivně 63% určitě ano, 36% spíše ano, pouze 1% dotázaných odpovědělo v kategorii spíše ne.

4.1.10. Shrnutí výsledků vstupního dotazníku

Z výsledků šetření je patrný pozitivní trend ve dvou směrech. Do dobrovolnických projektů se již více zapojují chlapci a středoškolská mládež. Lze předpokládat, že dobrovolnické organizace lépe informují středoškolskou mládež o možnostech dobrovolnictví prostřednictvím webových stránek, dalším spíše hypotetickým důvodem by mohlo být větší uvědomění si významu dobrovolnictví v občanské společnosti. Do určité míry je již propagace a pozitivní hodnocení dobrovolnické práce častěji zastoupeno v médiích a dostává se do podvědomí občanů (např. Sbírkový projekt Pomozte dětem! Společný projekt Nadace rozvoje občanské společnosti a České televize).

Ze vstupního dotazníku též vyplývá, že nejvíce zastoupenou skupinou je mládež ve věku 19 až 24 let a genderově poměrně vyvážená. Také se prokázalo, že zastoupení tedy účast mladých lidí v projektech je celkem rovnoměrné rozložení podle velikosti obcí a měst. To potvrzuje domněnku, že i malá města a obce jsou již v současné době dobře informována o dobrovolnické činnosti, ještě v roce 2004 byl zájem o dobrovolnictví výsadou velkoměst.

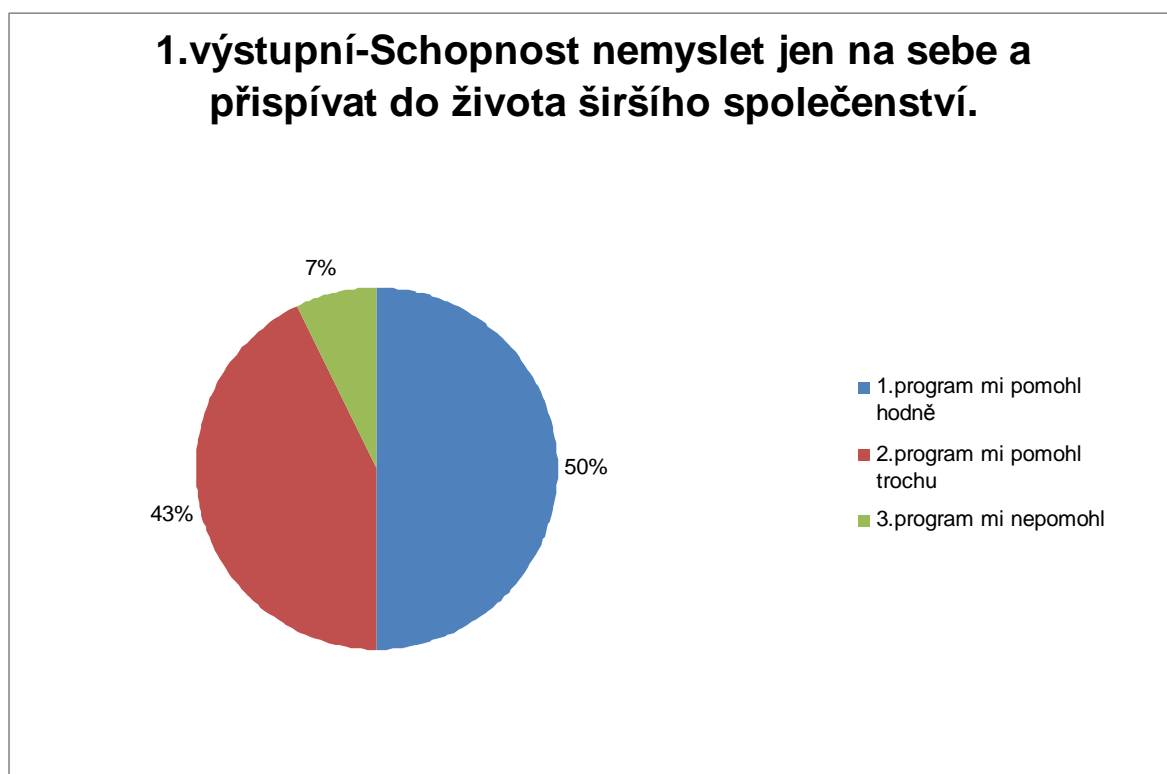
Otázky č. 4 - 9 vstupního dotazníku ukázaly subjektivní pohled dobrovolníků na sebe sama. Mladí lidé se vidí vstřícní k pomoci jiným, dobří týmoví hráči se znalostí řešit konfliktní situace v prostředí svých vrstevníků. Výsledky šetření nám prezentují sebevědomé a empatické mladé lidi, kteří se chtějí podílet na pomoci jiným ať už dětem nebo svým vrstevníkům. Vstupují dle svého úsudku do programu MaC s přesvědčením, že pomoci chtějí a umějí.

Hypoteticky můžeme předpokládat, že dobrovolnická práce je přitažlivá pro mladé lidi, kteří si přejí potvrdit svoje osobní kvality i vlastní sebeúctu. Uvedené tvrzení koresponduje s odborným názorem například M. Vágnerové a P. Macka.

4.2. Výstupní dotazník z roku 2011

Dotazník výstupní – po ukončení projektu (týmová práce) v roce 2011
Počet účastníků v projektu 5 - 29 členných týmů (219 respondentů ze 124 týmů) Dotazník byl výsledkem diskuze členů konkrétního týmu.

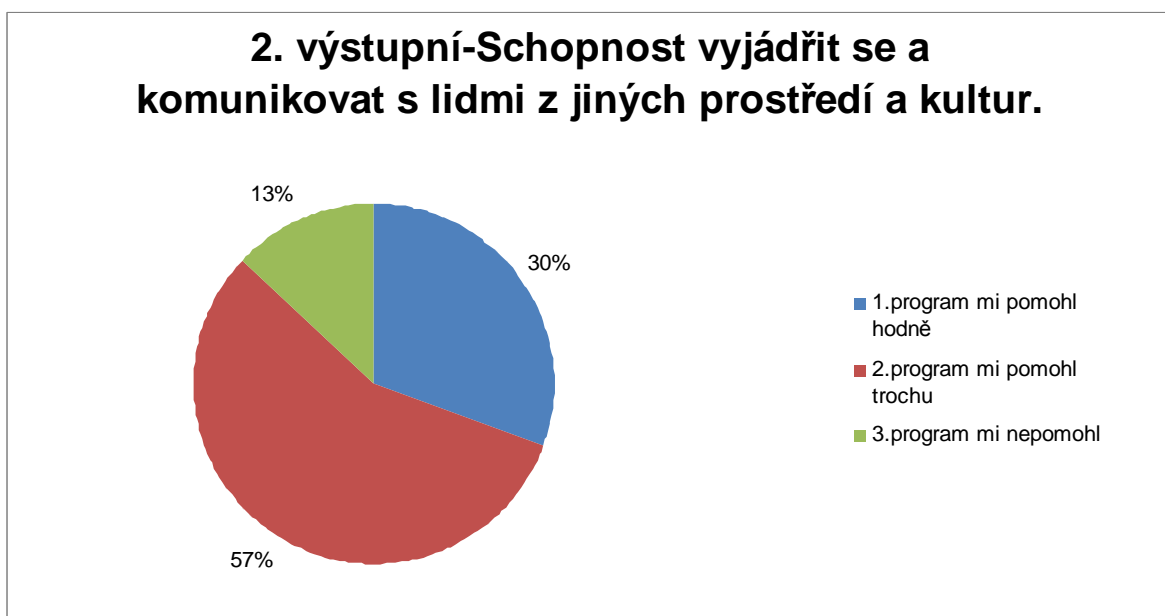
4.2.1. Otázka č. 1

Graf č. 13

Výsledky šetření ukazují, že 50% dobrovolníkům program výrazně pomohl, pouze 7% uvádí, že jim program nepomohl. 43% pomohl program trochu. Je však nejasné jak interpretovat termín trochu, což platí i při vyhodnocování dalších otázek.

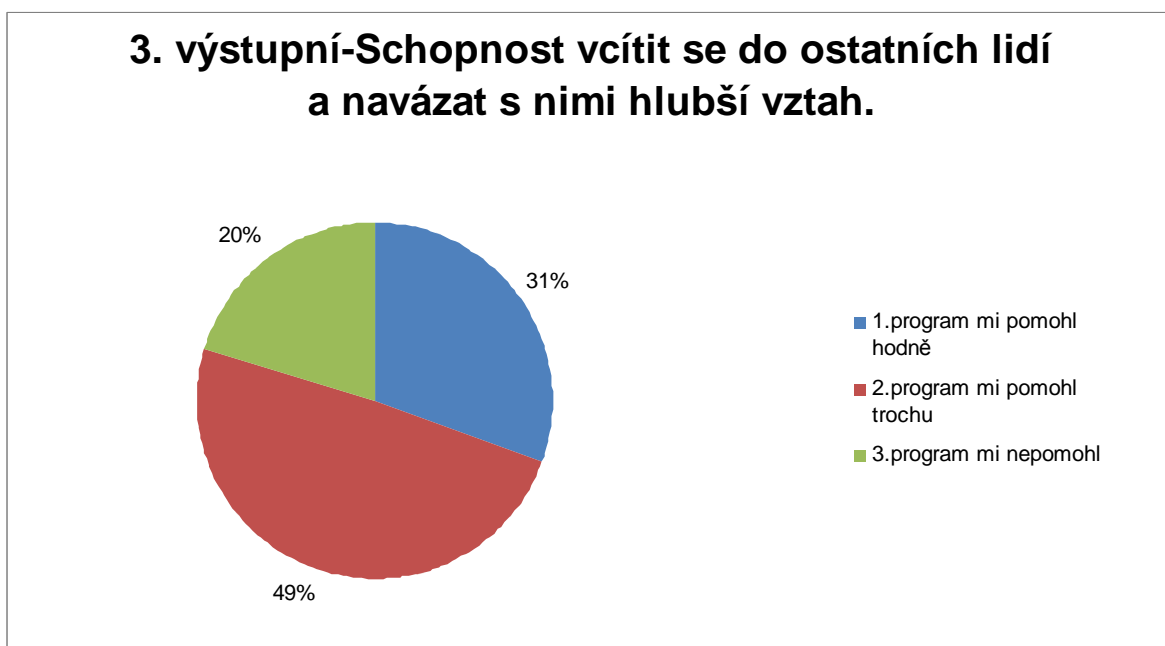
4.2.2. Otázka č. 2

Graf č. 14

Absolvování programu MaC pomohlo 30% dotázaných ve zlepšení komunikace s lidmi z minoritních skupin. 13% dobrovolníků uvádí, že jim program nepomohl.

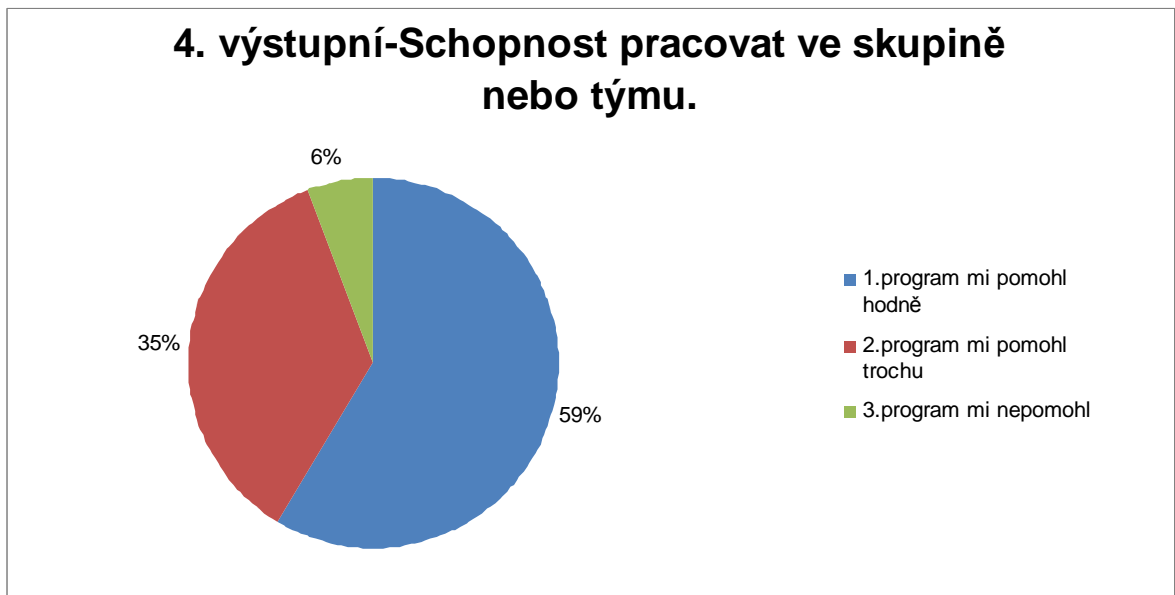
4.2.3. Otázka č. 3

Graf č. 15

31% respondentů odpovědělo kladně, absolvování dobrovolnického programu jim pomohlo. 20% odpovědělo záporně.

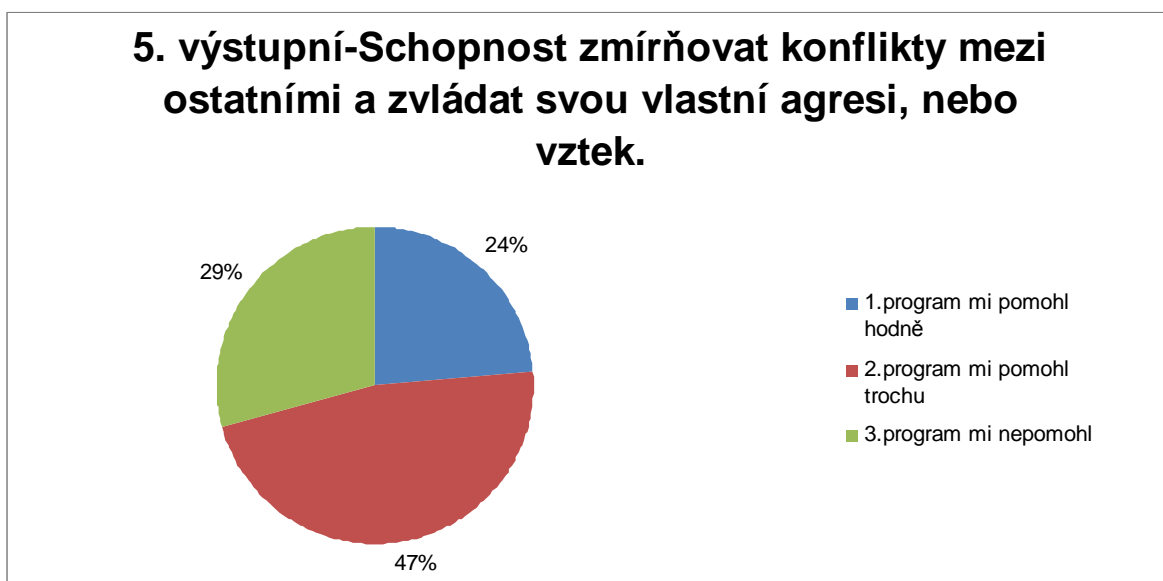
4.2.4. Otázka č. 4

Graf č. 16

59% dotázaných odpovědělo kladně, program jim pomohl naučit se pracovat ve skupině, týmu. 6% nepomohl.

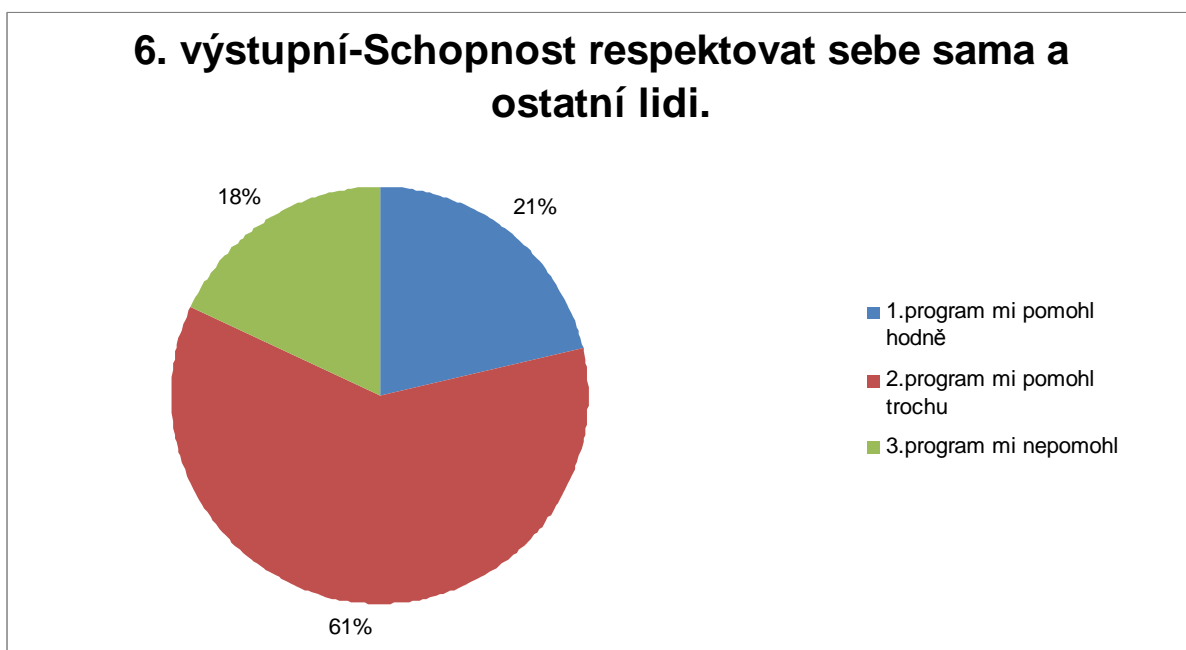
4.2.5. Otázka č. 5

Graf č. 17

Program pomohl 24% mladých naučit se řešit a zmírňovat konflikty mezi ostatními vrstevníky, naopak 29% nepomohl.

4.2.6. Otázka č. 6

Graf č. 18

21% pomohlo absolvování programu ve zvýšení sebevědomí a respektování ostatních, 18% nepomohl.

4.2.7. Shrnutí výsledků výstupního dotazníku

Po vyhodnocení odpovědí respondentů můžeme konstatovat, že výsledky šetření mohou být ovlivněny různými typy projektů a počtu členů v jednotlivých týmech (5 až 29 členů). Z celkového počtu 124 projektů, bylo 55 projektů zaměřeno na sociální oblasti, převážně na práci se sociálně znevýhodněnými dětmi a seniory. Dalších 25 projektů se týkalo hudebních realizací (různé typy koncertů), 11 projektů se zabývalo sportem, 21 projektů participace mládeže v občanských aktivitách, 4% na ekologii a 8% byly velmi různorodé, nelze přiřadit k výše uvedeným pěti kategoriím.

Další otázkou k diskuzi je, zda skutečně byl dotazník vyplňován týmem, či to byly subjektivní odpovědi vedoucího projektu.

Dalším problémem při vyhodnocování výstupního dotazníku byla třístupňová škála „hodně - trochu - nepomohl“, domnívám se, že byla nastavena příliš zúženě a především výpovědní hodnota „trochu“ je sporná. Tento dotazník byl však sestaven dle zadání nadace IYF pro potřebu zmapování dobrovolnické činnosti mladých lidí v České republice, kteří absolvovali program MaC. Autorka nemohla zadání nijak měnit.

Přes uvedené problémy přesto lze konstatovat pozitivní přínosy. Výsledky z výstupního dotazníku vypovídají o pozitivním přínosu především v otázce č. 1 „*Schopnost nemyslet jen na sebe a přispívat do života širšího společenství.*“ V otázce č. 1 50% účastníků v projektu se domnívá, že jim program pomohl „hodně“.

V další otázce č. 4 „*Schopnost pracovat ve skupině nebo týmu*“ se dokonce 59% účastníků domnívá, že jim program pomohl „hodně“. V otázkách č. 2, 3, 5, 6 je pozitivní ovlivnění v kategorii „hodně“ vnímáno přibližně čtvrtinou dotazovaných. Domnívám se, že výsledky jsou opět ovlivněny širokou tématickou škálou projektů, od sociální práce až po učení se herectví. Pro ilustraci uvádím údaje k otázce č. 3 „*Schopnost vcítit se do ostatních lidí a navázat s nimi hlubší vztah.*“ Náhodně jsem vybrala 18 projektů se sociálním zaměřením, kde je výsledek pozitivnější.

V celkovém vyhodnocení výstupního dotazníku respondenti uvádějí v 31%, že jim program pomohl „hodně“. V 18 vybraných sociálních projektech uvádí respondenti, že jim program pomohl v 66% „hodně“.

(Příklady sociálně zaměřených projektů - **příloha č. 5**)

4.3. Kvalitativní analýza volných výpovědí

V empirické části je využita pouze volná výpověď respondentů k osobní zkušenosti s dobrovolnictvím. Přesné znění otázky:

„Co považujete za svou nejužitečnější zkušenost získanou realizací projektu, kterou využijete ve svém budoucím životě – profesním či osobním?“

Na otázku odpovědělo 227 respondentů, kteří absolvovali program v roce 2010/2011 MaC.

Volná výpověď dobrovolníků je součástí Závěrečné zprávy, která je povinnou součástí grantového procesu, je zaměřena na celkové shrnutí názorů, zážitků i připomínek mladých dobrovolníků při ukončení jejich projektů. (analýzu zpracovala Veronika Dvořáková, absolventka programu MaC).

Kritéria vyhodnocení budou vytvořena kvalitativní analýzou volných výpovědí respondentů ve vztahu k emočním prožitkům a výše formulované badatelské otázce č. 1. a 2.

Z kvalitativního rozboru výpovědí jsem rozlišila kategorie viz další podkapitoly.

4.3.1. Komunikace

Z výpovědí v Závěrečné zprávě (ZZ) od 54 dobrovolníků (23.8%) vyplývá, že došlo k zlepšení jejich komunikačních schopností, a to především v komunikaci mezi vrstevníky, dospělými a handicapovanými lidmi. Ve svých odpovědích mladí lidé též zdůrazňovali kvalitnější komunikaci hlavně s úřady, medií, vystoupení na veřejnosti, obhájení si svých nápadů a jejich prezentace.

Ukázka z výpovědí dobrovolníků:

...způsob komunikace, který jsem musela použít pro diplomatická jednání s profesory.

... schopnost rozvržení volného času, zlepšení komunikačních schopností s lidmi s handicapem.

... určité poznání, že když má člověk v rukou pevná a přesvědčivá fakta, umí komunikovat a prodat svou věc, je úspěch vyjednávání na půl cesty k cíli.

... také jsem si vyzkoušel vystupování před větším množstvím lidí, kterého jsem se vždy ostýchal.

... ve své profesním životě určitě použiji komunikaci s okolím, začalo mě to bavit, před realizací projektu jsem nerada mluvila na veřejnosti.

... Dokázala jsem si, že jsem schopná zařídit řadu věcí, jednat s lidmi, prosadit si svůj názor. Mám větší jistotu ve své schopnosti.

... Naučil jsem se formulovat, vyjadřovat svoje názory a stát si za nimi.

... Mojí náplní je komunikace s dětmi a rodiči a proto jsem ráda, že jsem mohla mít tuto zkušenost a získala jsem ji nejen já, ale také ostatní lidé, kteří se na projektu podíleli. Především komunikace s různými věkovými skupinami.

4.3.2. Práce ve skupinách (týmech)

48 dobrovolníků (21,2%), kteří prošli programem MaC, se naučilo lépe pracovat v týmu, spolupracovat s ostatními, vyslechnout si názory druhých, umět obhájit své nápady. Být i vedoucím týmu, rozdělovat role a organizovat společnou práci.

Ukázka z výpovědí mladých dobrovolníků:

... schopnost rozhodovat a řídit tým lidí.

... naučil jsem se pracovat v týmu, koordinovat a směřovat větší skupinu lidí k dosažení požadovaného výsledku.

... mou nejužitečnější zkušeností byla práce v týmu, kterou jsem do té doby nepoznala.

... spolupracovat s lidmi není vždy jednoduché a člověk se naučí kompromisy.

... při vedení týmu budu více dávat na svůj vlastní úsudek a instinkt. Znovu jsem si ověřil, že jsem často oproti ostatním členům týmu dělat konstruktivnější a méně zaujaté úsudky a návrhy řešení.

... Víc hlav, víc ví ...

... Je dobré mít kolem sebe lidi, na které se můžu spolehnout a důvěřovat jim. Potvrdila jsem si, jaké výhody přináší týmová práce. Každý může využít svého potenciálu na oblasti/aktivity, které ho baví, naplňují. A ty, ve kterých si tolik nevěří nebo mu nejdou, si mohou vzít na starost jiní členové týmu. Příp. se práce na těchto úkolech rozdělí mezi víc lidí. Samozřejmě je důležitá komunikace, vzájemná důvěra i respekt. S těmito atributy pak společně můžeme dosáhnout společného cíle ...

... Kontakty a vědomí toho, že pokud člověk chce a dokáže se obklopit lidmi, kteří jsou ochotni pomoci, tak lze dosáhnout velkých cílů.

... V rámci projektu jsem opět poznal spoustu lidí, kteří byli velmi ochotní a vždy když bylo potřeba pomohli. Naopak člověk zjistil čeho se vyvarovat, aby dosáhl svého cíle, pokud možno nejlépe.

... Přes cenné zkušenosti s organizací pokládám za největší obohacení nová přátelství a známosti. Lidí jsou to nejdůležitější.

... Že týmová práce je super a když tým dokáže vzájemně dobře spolupracovat, tak je to všechno hnedle jednodušší.

... Určitě pro mě byla spolupráce na projektu cennou zkušeností, ať již ve schopnosti organizovat čas, lidi, i akci, tak, hlavně, v práci s lidmi a lidskými zdroji. Tím, že mám malé zkušenosti s „prací“, vím, že jde o důležitou součást tvorby nějakého projektu.

... Jedna z věcí, která je pro mě užitečná je, že jsem musela být trpělivá. Dále mi určitě pomůže práce v týmu, kdy jsme se s ostatními členy několikrát museli doplňovat ohledně vědomostí.

4.3.3. Tolerance

17 (7,5 %) respondentů se domnívá, že se naučili být nejen tolerantnější k jiným lidem, ale i vstřícnější.

Ukázka z výpovědí mladých dobrovolníků:

... Spolupracovat s lidmi není vždy jednoduché a člověk se naučí dělat kompromisy...

... Člověk se nesmí nechat odradit od nějaké činnosti, když nevidí výsledky ihned, ale musí mít trpělivost a vydržet až do konce a nevzdat se po prvních neúspěších...

...Určitě si moc cením získaných zkušeností – komunikace, porozumění, organizační schopnosti...

... Mou největší zkušeností je účast v tomto projektu, protože celý projekt byl mou velkou zkušeností a naučil jsem se v týmu jednat a brát ohledy na druhé lidi v týmu a na jejich názory a připomínky. Jako svou největší zkušenost, kterou použiji ve svém životě je tolerance k druhým názorům a zdravé prosazování těchto názorů.

... jsem ráda, že jsem s dětmi byla celý týden, poznala jsem, jak jsou různé. Jsem ráda, že jsem si vyzkoušela co to je „mít zodpovědnost“. Bude se mi to v nadcházejícím pracovním životě zřejmě hodit.

... Naučila jsem se lépe jednat s lidmi a také flexibilně řešit problémy...

... Nejužitečnější zkušenost byla asi naučení se asertivnímu chování.

... Jako studentka speciální pedagogiky jsem ocenila praxi s mentálně postiženými klienty.

... Získala jsem jistou sebedůvěru a povzbudilo mě to do další práce.

4.3.4. Mezilidské a pracovní vztahy

Ukázka z výpovědí mladých dobrovolníků:

... Starat se o zadanou věc ...

... Nejvíce si cením schopnosti jednat s nevidomými lidmi na profesionálnější úrovni ...

... Pokusit se na 100% splnit daný úkol ...

... zodpovědnost ...

... Řešení konfliktů ...

... Zkušenost úspěšně zvládat krizové situace během realizací projektů ...

... realističtější pohled na svět ...

... V rámci projektu jsem opět poznal spoustu lidí, kteří byli velmi ochotní a vždy, když bylo potřeba, pomohli. Naopak člověk zjistil čeho se vyvarovat, aby dosáhl svého cíle, pokud možno nejlépe.

... Vzhledem k oboru, který studuji, lze považovat náš projekt za nenahraditelnou zkušenost. Poznávání pohledů na svět a práce s nimi, příprava projektu jako takového, konzultace problematických otázek přímo s odborníky – to vše jsou činnosti, které považuji pro sebe i náš projekt za velmi důležité ...

... Přes cenné zkušenosti s organizací pokládám za největší obohacení nová přátelství a známosti. Lidí jsou to nejdůležitější ...

... Práce s romskými občany ...

... Povznesení se nad maličkostmi, zvládání krizových situací, umět říct někomu o pomoc ...

4.3.5. Ukázky z nezařazených odpovědí

Tyto otázky byly zastoupeny spíše v jednotlivých názorech dobrovolníků nebo se vztahovaly k zaměření konkrétních projektů

... Že se nikdy nechci profesně zabývat natěračstvím. Ty stovky metrů čtverečních, které jsme natírali před samotným malováním spreji, nám dali pěkně zabrat.

... Naučila jsem se pracovat v grafickém programu ...

... Díky vedení bufetu jsem se lépe naučila připravovat jídlo pro větší množství lidí a vést účetnictví.

... Práce s lopatou, zkušenosti ve výstavbě nových skoků ...

... Nové možnosti a zkušenosti s castingem.

... Umím běhat na skákacích botách ...

... Herectví, práce s mikrofonem ...

4.3.6. Závěrečné shrnutí volných výpovědí

Kvalitativní analýza koresponduje s první badatelskou otázkou - Dobrovolnická práce posiluje sociální kompetence. Nejintenzivnější vazba 23,8% se váže k *Ib)* Účelněji komunikovat a řešit konflikty dále pak k oblasti spolupráce týmu *Ia)* 21,2%.

O toleranci šetření ukázalo na další zajímavé a inspirativní výpovědi, které se vztahují k pozitivním „ziskům“ jak jednotlivců, tak pracovních skupin. 7,5% respondentů potvrdilo, že jim absolvování dobrovolnického programu naučilo být jak tolerantnější tak i vnímavější k jiným lidem.

Mnoho dobrovolníků vypovědělo, že nabyté zkušenosti chce využít ve svém budoucím studiu či zaměstnání. Ať je to již zmiňovaná komunikace, ale také vedení týmu vrstevníků, kamarádů, organizování společné práce, prohlubování a zlepšování mezilidských vztahů, administrativa a finanční správa projektů. Pro mnohé bylo velmi důležité a užitečné získání nových kontaktů, které mohou využívat v dalších dobrovolnických činnostech.

4.4. Závěrečné shrnutí ze řízených rozhovorů

Absolventi programu MaC potvrdili v rozhovorech především své zlepšení v komunikaci, získání většího sebevědomí. Naučili se naslouchat jiným a stát si za svým

názorem, pracovat v týmu a mít dobrý pocit z vykonané práce. Seznámili se s mnoha vrstevníky a navázali nová přátelství. Jak sami potvrdili, v dobrovolnické činnosti chtějí pokračovat i nadále a absolvování programu MaC jim pomohlo v dalším rozhodování jak nakládat se svým volným časem.

V jednom z rozhovorů, dobrovolnice vtipným hodnocením uvedla, co je dobrovolnictví: „ Volný čas s přidanou hodnotou.“ Také konstatovala, že díky dobrovolnické činnosti získala jakousi prestiž mezi svými kamarády. Naopak v druhém rozhovoru dobrovolník získanou prestiž vylučuje. Dle jeho názoru není ještě česká společnost na dobrovolnické pozice připravena a dobrovolnictví nepřináší sebou prestiž, kterou by si práce dobrovolníka zasloužila. Jak dále uvedl, při svém vstupu do prvního zaměstnání nikoho nezajímala jeho dobrovolnická činnost. Názory obou dotazovaných se liší v pohledu naší společnosti na dobrovolnictví. Domnívám se, že rozhovory odrážejí situaci vztahu společnosti k neziskovým organizacím. Výpovědi dotazovaných se výrazně shodují s otázkou č. 4 výstupního dotazníku: 59% dotázaných odpovědělo, že jim program pomohl naučit se pracovat ve skupině, týmu.

Jako pozitivní vnímám skutečnost, že oba dobrovolníci se již v předchozích letech zapojovali do společenských aktivit. Velmi mne zaujal názor AD a tak závěrem cituji „,Chtěla bych tím říct, že nejdřív se člověk zapojuje a vnímá někde tu potřebu něco udělat a pak se stane dobrovolníkem. „Můžeme konstatovat, že absolvování programu MaC hodnotí oba mladí lidé pozitivně a konkrétně formulují „zisky“ pro ně osobně.

(rozhovory př.č.5)

4.5. Diskuze

Dobrovolnictví je jedna z možností ovlivňování osobního dozrávání mladých lidí. Jejich dobrovolná činnost posiluje jejich sebevědomí, cítí se užitečnými pro druhé. Mladí lidé přicházejí jako dobrovolníci do prostředí, kde mohou navázat nová přátelství, rozvíjet své dovednosti, učit se pracovat ve skupinách, stát si za svým názorem, ale také uznat názor svého kolegy. V tomto prostředí se seznamují se všemi atributy pracovního soužití ve společnosti dospělých.

Angažovanost v dobrovolnictví se nejčastěji týká mladých lidí v období adolescence. Můžeme předpokládat, že dobrovolnická práce je přitažlivá pro mladé lidi, kteří si přejí potvrdit svoje osobní kvality i vlastní sebeúctu, tento názor je konstatován i v pracích Macka, Vágnerové a dalších autorů.

Mladí dobrovolníci vyjádřili své názory a postřehy z ročního působení v týmech vrstevníků a kamarádů. Vstupní dotazník vyplňovali individuálně při zahájení a výstupní při ukončení realizace projektů. Z vstupního dotazníku vyplývá, že nejvíce zastoupenou skupinou je mládež ve věku 19 až 24 let, počet žen a mužů je již poměrně vyrovnaný. Dále se prokázalo, že zastoupení mladých lidí v projektech již není výrazně ovlivněno velikostí měst. Tento fakt vyplývá ze srovnání s údaji v roce 2004. Informovanost mládeže o možnostech dobrovolnictví se zvýšila. Ještě v roce 2004 byl zájem o dobrovolnictví výsadou velkoměst.

Kvantitativní vyhodnocení otázek č. 4 - 9 vstupního dotazníku ukazují subjektivní pohled dobrovolníků na sebe sama. Mladí lidé se vidí vstřícní k pomoci jiným, dobří týmoví hráči se znalostí řešit konfliktní situace v prostředí svých vrstevníků. Výsledky šetření nám prezentují sebevědomé a empatické mladé lidi, kteří se chtějí podílet na pomoci jiným ať už dětem, seniorům nebo svým vrstevníkům. Vstupují dle svého úsudku do programu MaC s přesvědčením, že pomoci chtějí a umějí.

Výstupní dotazník zpracovával tým (pracovní skupina adolescentů). A v tomto bodě vidím jeden z problémů – nelze zjistit, zda se jednalo skutečně o skupinové vyplnění nebo dotazník vyplnil pověřený člen týmu. Další otázkou k diskuzi je odlišnost pracovních týmů co do velikosti a programového zaměření projektu. Počet členů v jednotlivých týmech byl 5 až 29 členů. Z celkového počtu 124 projektů, bylo 55 projektů zaměřeno na sociální oblasti, převážně na práci se sociálně znevýhodněnými dětmi a seniory. Dalších 25 projektů se týkalo hudebních realizací (různé typy koncertů), 11 projektů se zabývalo sportem, 21 projektů participace mládeže v občanských aktivitách, 4% na ekologii a 8% byly velmi různorodé,

nelze je přiřadit k výše uvedeným pěti kategoriím. Z uvedených důvodů jsem nemohla srovnávat otázky ze vstupního dotazníku a výstupního dotazníku programu MaC, i když byly obsahově obdobné: vstupní otázka č. 2: Mám pochopení a cítím respekt k lidem, kteří jsou nějak odlišní – kulturně, národnostně, sociálně - výstupní otázka č. 2: Schopnost vyjádřit se a komunikovat s lidmi z jiných prostředí a kultur. Dalším problémem při kvantitativním vyhodnocování výstupního dotazníku byla hodnotící třístupňová škála „hodně - trochu - nepomohl“. Domnívám se, že byla nastavena příliš zúženě a především výpovědní hodnota „trochu“ je nejasná, příliš obecná /škály nebyly autorkou dotazníku specifikovány/. Výstupní dotazník byl sestaven dle zadání nadace IYF pro potřebu zmapování dobrovolnické činnosti mladých lidí v České republice, kteří absolvovali program MaC.

Přes uvedené nedostatky (konstrukce dotazníků), přináší dotazníkové šetření zajímavé informace. Výsledky z výstupního dotazníku vypovídají o pozitivním ovlivnění sociálních kompetencí mladých lidí. V otázce č. 1 „Schopnost nemyslet jen na sebe a přispívat do života širšího společenství.“ se domnívá 50% účastníků v projektu, že jim program pomohl „hodně“. V otázce č. 4 „Schopnost pracovat ve skupině nebo týmu“ se dokonce 59% účastníků domnívá, že jim program pomohl „hodně“. V otázkách č. 2, 3, 5, 6 je pozitivní ovlivnění v kategorii „hodně“ vnímáno pouze čtvrtinou dotazovaných. Domnívám se, že nižší efektivita působení programu je mimo jiné ovlivněno širokou tématickou škálou projektů, od sociální práce až po učení se herectví. Pro obhajobu svého názoru jsem náhodně vybrala 18 projektů se sociálním zaměřením a vyhodnotila otázku č. 3 „Schopnost vcítit se do ostatních lidí a navázat s nimi hlubší vztah“. Respondenti sociálních projektů uvádí, že jim program pomohl v 66% „hodně“. Oproti celkovým výsledkům uvedených v *grafu č. 15* - 31%. Nárůst o 35% vypovídá mimo jiné i o zaměření projektu na pomoc, podporu.

Kvalitativní analýza volné výpovědi „Co považujete za svou nejužitečnější zkušenost získanou realizací projektu, kterou využijete ve svém budoucím životě – profesním či osobním? Ze závěrečné zprávy MaC částečně potvrzuje hypotézu č. 1“*Předpokládám, že zkušenosti mladých lidí z dobrovolnické práce ovlivňují jejich sociální dovednosti i představy o budoucí pracovní či studijní kariéře*“ i pracovní otázky „*pracovat v týmu; účelněji komunikovat a řešit problémy*“.

23,8% respondentů se domnívá, že se naučili účelněji komunikovat a řešit konflikty,

21,2% spolupracovat v týmu. Z dalších volných výpovědí lze částečně potvrdit i další výzkumné otázky. Domnívala jsem se však, že výpovědi budou výrazněji korespondovat s hypotézami. Opět předpokládám, že důvodem je různorodost projektů.

V řízených rozhovorech se absolventi programu MaC shodli, že díky účasti v MaC jsou sebevědomější, více si věří, získali mnoho kontaktů a přátel. Zlepšili se v komunikaci (vyjednávací schopnosti s nadřízenými osobami) a v týmové práci. Naučili se naslouchat názorům druhých a stát si za svým rozhodnutím.

Empirické šetření potvrdilo druhou hypotézu „*V současné době je již dobrovolnictví přístupné adolescentům bez ohledu na místo bydliště či genderové rozdíly.*“

V současné době je již dobrovolnictví přístupné adolescentům bez ohledu na místo bydliště či genderové rozdíly.

První hypotéza je potvrzena jen u menšího počtu dobrovolníků. Vzhledem k převzatým dotazníkům nebylo možné realizovat hlubší statistickou analýzu získaných dat.

Předpokládám, že zkušenosti mladých lidí z dobrovolnické práce ovlivňují jejich sociální dovednosti i představy o budoucí pracovní či studijní kariéře.

O programu Make a Connection – Připoj se lze uvažovat jako o programu, který podporuje inovativní a realistické myšlení mladých lidí a který jim pomáhá přeměnit jejich nápad do skutečné realizace. Z vyhodnocení použitých metod empirického šetření lze konstatovat, že dobrovolníci se lépe naučili komunikovat s ostatními, spolupracovat v týmu, řešit případné neshody a problémy a poznali vrstevníky z jiného úhlu pohledu jako spolupracovníky.

5. ZÁVĚR

Téma bakalářské práce *“Dobrovolnictví jako způsob neformálního vzdělávání v programu Make a Connection – Připoj se“* úzce souvisí s prostředím, ve kterém se pohybuji již řadu let. Na práci s dobrovolníky jsem se vždy těšila. Je to práce přínosná, inspirativní a zajímavá.

Do dobrovolnické práce se nejčastěji zapojují mladí lidé v období adolescence a to z různých důvodů. Potřebují potvrdit své kvality, je to období hledání sebe sama a nových zkušeností.

V úvodní teoretické části jsem popsala dobrovolnickou činnost a představila program pro mladé dobrovolníky. Čerpala jsem nejen z odborné literatury, ale také z propagačních materiálů organizací, které se dobrovolnictvím zabývají. Prostudovala jsem odbornou literaturu k vývojovému období adolescence.

Empirické šetření probíhalo během programu (Make a Connection – Připoj se v roce 2010 -11. Šetření se zaměřilo na možnosti působení programu, a to z pohledu posílení sociálních kompetencí a ovlivnění budoucí pracovní kariéry dobrovolníků.

Mladí lidé zapojení do programu MaC vyjádřili své názory a postřehy z ročního působení v neformálních skupinách vrstevníků a kamarádů, kdy společně realizovali projekty. Z vyhodnocení použitých metod empirického šetření vyplývá, že se lépe naučili komunikovat s ostatními, spolupracovat v týmu, řešit případné neshody, problémy a poznali nové kamarády, navázali nová přátelství.

Domnívám se, že dobrovolnická práce zkvalitňuje trávení volného času mládeže. Pomalu se stává samozřejmou součástí našeho všedního života. Zasloužila by si však intenzivnější informovanost široké veřejnosti, pomocí médií, škol i veřejných institucí. Také se domnívám, že by se každý mladý člověk měl podílet na dobrovolnické práci alespoň jednou za dobu svého studia, v období, ve kterém se nejvíce snaží a je ochoten pomáhat jiným lidem a být nápomocen při rozvoji občanské společnosti.

6. POUŽITÁ LITERATURA

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, Praha: Portál 2000, s. 253, ISBN 80-7178-308-0

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie: Dospívání*, Technická univerzita v Liberci: 1999, s. 32 – 48, ISBN 80-7083-335-1

TAXOVÁ, J.: *Vrstevnické vztahy v adolescenci*, UK Praha 1972, 1.vydání, s. 25

MACEK, P.: *Adolescence, Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*, Praha: Portál 1999, s. 32 – 48, ISBN 80-210-2228-0

KOSINA, K.: *Dobrovolnictví středoškoláků*, manuál pro učitele.zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů, AGNES, 2003

TOŠNER J. a kol.: *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace*, HESTIA, 2003

FRIČ P.: *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*, NROS, Praha, 2001, s.23 – 112, ISBN 80-902633-7-2

FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T.: *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21.století*, Praha: AGNES 2010, s. 187 – 246

TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O.: *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, Portál 2002, s.18 – 103, ISBN 80-7178-514-8

NOVOTNÝ, M. a kol.autorů: *Dobrovolnictví středoškoláků*, Praha: HESTIA 2003, s.39

SOMROVÁ, L., KLÉGROVÁ, A.: *Dobrovolnictví*, Praha: VZDĚLÁVACÍ INSTITUT OCHRANY DĚTÍ, 2006, s. 6 – 7, ISBN 80-8699-68-7

AGNES: *Řízení lidských zdrojů*, Praha: AGNES 1999, s. 118, ISBN 80-902633-4-8

PACOVSKÁ, T.:*Dobrovolnické aktivity české mládeže*, diplomová práce 2005, vedoucí práce PhDr. Jitka Lorencová.

DERNEROVÁ, M.: *Příležitost pro dobrovolníky*, Praha: EURODESK, Mozaika Bulletin, bulletin evropských příležitostí, 2011, (s. 3)

NROS: *Make a Connection – Připoj se, leták*, Praha: NROS 2002, (s.1)

NROS: *Make a Connection – Připoj se, leták*, Praha: NROS 2002, (s.1)

NROS: Výroční zpráva NROS, Praha: NROS 2009, (s. 6)

NROS: Výroční zpráva NROS, Praha: NROS 2009, (s.36)

Internetové adresy

MŠMT-DOBROVOLNICTVÍ. Dostupné na www: <<http://www.msmt.cz/mladez/evropsky-rok-dobrovolnictvi-2011-erd>>

ON-LINE VERZE MĚSÍČNÍKU MASARYKOVY UNIVERZITY Dostupné na www: <<http://na.www.muni.cz>>

NROS. Dostupné na www: <<http://www.nros.cz>>.

AGNES. Dostupné na www: <<http://www.agnes.cz>>.

DOBROVOLNICTVÍ. Dostupné na www: <<http://www.dobrovolnik.cz>>.

HESTIA - NDC. Dostupné na www: <<http://www.hest.cz>>.

MAKE A CONNECTION – Připoj se. Dostupné na www: <<http://www.pripojse.cz>>.

7. PŘÍLOHY

1. Vstupní dotazník
2. Výstupní dotazník
3. Formulář závěrečné zprávy programu MaC
4. prohlášení NROS o možnosti využití dat v bakalářské práci
5. Rozhovory s absolventy programu MaC

Příloha č. 1

Vstupní dotazník

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

Vyplňte prosím tento dotazník na začátku své účasti v programu Make a Connection – Připoj se. Vaše odpovědi nebudou nikde zveřejněny. Pomohou nám pouze k tomu, abychom mohli program Make a Connection – Připoj se dále vylepšovat. Zprávy a studie založené na těchto dotaznících nebudou spojovat žádné odpovědi s žádnými konkrétními jedinci, jmény a údaji. Zkuste prosím odpovědět na každou otázku co nejlépe a nejpřesněji. Neexistují žádné správné nebo špatné odpovědi - zkuste být prostě jen upřímní. Čím více budeme vědět o mladých lidech jako jste vy, tím více můžeme program Make a Connection – Připoj se vylepšit tak, aby byl pro každého skvělou zkušeností! Děkujeme!!!

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

01 **Vaše jméno a příjmení**
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

02 **Jste žena nebo muž?**
vyberte pouze jednu z variant odpovědí
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- žena
 muž

03 **Kolik je vám let?**
vyberte pouze jednu z variant odpovědí
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- 15-18
 19-24
 25 a více

04 **Je toto vaše první účast v programu Make a Connection - Připoj se?**
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
 NE

05 **Studujete v současné době nějakou školu?**
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
 NE

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

06

Jaký typ školy v současné době studujete?

vyberte pouze jednu z variant odpovědí

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- střední škola (gymnázium, SOU a pod.)
- vyšší odborná škola, vysoká škola, univerzita
- v současné době nestuduji

07

Jaké je vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

vyberte pouze jednu z variant odpovědí

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ukončené studium na základní škole
- ukončené studium na střední škole
- ukončené studium na vyšší odborné škole
- ukončené studium na vysoké škole

08

Chodíte v současné době do zaměstnání?

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
- NE

09

Jste zaměstnán/a na plný nebo částečný úvazek?

vyberte pouze jednu z variant odpovědí

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- plný úvazek (minimálně 35 hodin týdně)
- částečný úvazek (méně než 35 hodin týdně)
- nejsem zaměstnán

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

10

Vykonáváte v současné době pravidelně nějakou dobrovolnickou práci (mimo program Make a Connection)?

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
- NE

11

Účastníte se pravidelně nějakých setkání spojených s občanským komunitním životem (například jednání místního zastupitelstva, správní rady, neziskové organizace apod.), která nesouvisí s programem Make a Connection?

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
- NE

12

Pokud jste na otázku 14 nebo 15 odpověděli ano, kolik času průměrně strávíte těmito aktivitami (dobrovolnou prací, setkáním místní komunity apod.)

Pozn. Pokud jste na obě otázky odpověděli ne, vynechejte tuto otázku a pokračujte dále.

vyberte pouze jednu z variant odpovědi

- 1 - 5 hodin za měsíc
- 6 - 10 hodin za měsíc
- 11 - 15 hodin za měsíc
- 16 a více hodin za měsíc

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

13

Jak by se dal popsat Váš region ve srovnání s jinými regiony v zemi s ohledem na to, kolik peněz mají lidé ve Vašem regionu? Zakroužkujte možnost, která nejlépe vystihuje Váš názor.

*vyberte pouze jednu z variant odpovědí
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

- mají o hodně víc peněz, než je průměr
- mají o trochu víc peněz, než je průměr
- mají asi tak stejně peněz jako je průměr
- mají o něco méně peněz, než je průměr
- mají výrazně méně peněz, než je průměr

14

V jak velké obci/městě žijete?

*vyberte pouze jednu z variant odpovědí
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

- do 1000 obyvatel
- 1000- 5000 obyvatel
- 5000- 20 000 obyvatel
- 20 000- 50 000 obyvatel
- 50 000- 100 000 obyvatel
- nad 100 000 obyvatel

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

15

Tato otázka se snaží zjistit, nakolik pro Vás platí (jsou pravdivá) níže uvedená tvrzení. Zaškrtněte prosím vždy jednu možnost k jednomu tvrzení podle toho, nakolik se domníváte, že pro Vás platí.

*vyberte pouze jednu z variant odpovědi v řádku (řádcích)
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

	ano (100% pravda) 1	spíše ano (75% pravda) 2	spíše ne (40% pravda) 3	vůbec ne (0% pravda) 4
Snažím se a mám dostatečnou motivaci k tomu, abych pomáhal/a a přispíval/a k pozitivním změnám ve svém okolí.	☐	☐	☐	☐
Umím se dobře vcítit do pocitů a potřeb ostatních lidí, jsem empatický/empatická.	☐	☐	☐	☐
Mám pochopení a cítím respekt k lidem, kteří jsou nějak odlišní (kulturně, národnostně, sociálně...)	☐	☐	☐	☐
Cítím zodpovědnost za to, co dělám a za svůj život.	☐	☐	☐	☐
Nedělá mi problém komunikovat s ostatními.	☐	☐	☐	☐
Umím dobře a konstruktivně řešit vzniklé konflikty a neshody (např. ve skupině kamarádů apod.)	☐	☐	☐	☐
Jsem týmový hráč - umím pracovat v týmu a baví mě to.	☐	☐	☐	☐
Umím dobře formulovat své názory a vyjádřit své pocity.	☐	☐	☐	☐
Jsem dost kreativní - mám hodně nápadů jak změnit nebo zlepšit věci v mém okolí.	☐	☐	☐	☐
Umím vždy dobře hodnotit danou situaci nebo problém.	☐	☐	☐	☐
Pokud jde o problémy, umím je vyřešit rychle a konstruktivně.	☐	☐	☐	☐
Cítím se sebejistý/á v tom, co umím a znám.	☐	☐	☐	☐
Jsem schopen respektovat sebe sama a ostatní lidi	☐	☐	☐	☐

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

16

Jste spokojeni s členstvím ČR v EU?
vyberte pouze jednu z variant odpovědí

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

17

Do jaké míry důvěřujete médiím?
vyberte pouze jednu z variant odpovědí v řádku (řádcích)

	úplně důvěřuji 1	spíše důvěřuji 2	spíše nedůvěřuji 3	vůbec nedůvěřuji 4	nevím 5
Televize	☐	☐	☐	☐	☐
Rádio	☐	☐	☐	☐	☐
Tisk	☐	☐	☐	☐	☐
Internet	☐	☐	☐	☐	☐

Make a Connection - Připoj se vstupní dotazník 9. ročník

Vaše odpovědi byly uloženy a dotazník můžete zavřít. Děkujeme za čas, který jste strávili vyplněním tohoto dotazníku. Hezký den. Tým Make a Connection

Příloha č. 2

Výstupní dotazník

Make a Connection - Výstupní dotazník

Vyplňte prosím tento dotazník před koncem své účasti v programu Make a Connection – Připoj se. Vaše odpovědi nebudou nikde zveřejněny. Pomohou nám pouze k tomu, abychom mohli program Make a Connection – Připoj se dále vylepšovat. Zprávy a studie založené na těchto dotaznících nebudou spojovat žádné odpovědi s žádnými konkrétními jedinci, jmény a údaji. Zkuste prosím odpovědět na každou otázku co nejlépe a nejpřesněji. Neexistují žádné správné nebo špatné odpovědi - zkuste být prostě jen upřímní. Čím více budeme vědět o mladých lidech jako jste vy, tím více můžeme programu Make a Connection – Připoj se vylepšit tak, aby byl pro každého skvělou zkušeností! Děkuje!!!

Make a Connection - Výstupní dotazník

01

Vaše jméno a příjmení

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

Make a Connection - Výstupní dotazník

02

Do jaké míry Vám účast v programu Make a Connection pomohla zlepšit se v níže uvedených schopnostech?

vyberte více variant odpovědí v řádku (řádcích), chcete-li tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

	Program mi pomohl hodně 1	Program mi pomohl trochu 2	Program mi nepomohl 3
Schopnost vyjádřit se a komunikovat s lidmi z jiných prostředí a kultur.	☐	☐	☐
Schopnost zmiňovat konflikty mezi ostatními a zvládat svou vlastní agresi nebo vztek.	☐	☐	☐
Schopnost nemyslet jen na sebe a přispívat do života širšího společenství.	☐	☐	☐
Schopnost pracovat ve skupině nebo týmu.	☐	☐	☐
Schopnost nacházet kreativní řešení problémů a těžkých úkolů.	☐	☐	☐
Schopnost klást otázky a kriticky pohlížet na získané informace, autority a situace, ve kterých se ocitnu.	☐	☐	☐
Schopnost analyzovat různé možnosti, řešit problémy nebo činit rozhodnutí.	☐	☐	☐
Schopnost vcítit se do ostatních lidí a navázat s nimi hlubší vztah.	☐	☐	☐
Schopnost zvládat své vlastní emoce a vyjadřovat je.	☐	☐	☐
Schopnost respektovat sebe sama a ostatní lidi.	☐	☐	☐
Schopnost dobře řídit svůj vlastní život, umět se ospravedlnit před ostatními a přijmout zodpovědnost za lidi/věci.	☐	☐	☐
Sebejistota (schopnost být si jistý/jistá sám/sama sebou).	☐	☐	☐
Schopnost chápat a respektovat lidi, kteří jsou nějak odlišní (kulturně, národnostně, sociálně...)	☐	☐	☐

Make a Connection - Výstupní dotazník

03

Přečtete si prosím následující tvrzení týkajících se změn, které mohly nastat ve Vašem životě zatímco jste se účastnil/a programu Make a Connection – Připoj se. U každého tvrzení, které pro vás platí, zaškrtněte „Ano platí o mě“. U každého tvrzení, u kterého jste zaškrtnuli „Ano“, poté označte, zda tuto změnu ovlivnil program Make a Connection – Připoj se.

vyberte více variant odpovědí v řádku (řádcích), chcete-li tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

	Ano, platí o mně 1	Ne, neplatí o mně 2	Ano, v této změně mi pomohl program Make a Connection - Připoj se 3
Ve škole jsem nyní pilnější než dříve.	☐	☐	☐
Školu jsem předtím ukončila/a, ale nyní jsem se do ní zase navrátil/a.	☐	☐	☐
Předtím jsem nepracoval/a, ale nyní již práci mám.	☐	☐	☐
Již jsem dříve pracoval/a, ale nyní mám lepší práci než dřív	☐	☐	☐
Dělám více dobrovolnické práce a práce pro komunitu, než dříve. (ptáme se na aktivitu, která NENÍ součástí vašeho projektu v rámci MaC)	☐	☐	☐
Ve své škole nebo ve svém okolí jsem nyní aktivnější vůdčí osobností, než dříve.	☐	☐	☐

04

Která z následujících změn nastala ve Vašem životě a uvažování důsledkem účasti v programu Make a Connection - Připoj se

vyberte více variant odpovědí, chcete-li tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- Myslím si teď, že mohu dosáhnout vyššího vzdělání
- Myslím si teď, že jsem schopný/á získat lepší práci
- Plánuji teď dělat více dobrovolnické práce
- Myslím si teď, že dokážu být vůdčí osobností
- Nenastala žádná změna

Make a Connection - Výstupní dotazník

05

Do jaké míry změnil program Make a Connection – Připoj se Vaše představy o tom, co budete dělat v budoucnu?

*vyberte více variant odpovědí, chcete-li
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

- Změnil je hodně
- Změnil je mírně
- Nezměnil je

06

Když zpětně zhodnotíte svou zkušenost s Make a Connection - Připoj se- doporučil/a byste program dalším mladým lidem, kteří se jej ještě nezúčastnili?

*vyberte více variant odpovědí, chcete-li
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

- Rozhodně bych ho doporučil/a
- Možná bych ho doporučil/a
- Nedoporučil/a bych ho

07

Jak byste ohodnotil/a program Make a Connection – Připoj se v následujících oblastech?

*vyberte více variant odpovědí v řádku (řádcích), chcete-li
tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni*

	Skvělé 1	Dobré 2	Průměrné 3	Špatné 4
Aktivity a obsah programu	☐	☐	☐	☐
Schopnost programu připravit mě na budoucí život	☐	☐	☐	☐

08

Účastnil/a jste se Vy osobně alespoň jednoho kola školení pořádaného v rámci programu Make a Connection?

tato otázka je povinná, prosím odpovězte na ni

- ANO
- NE

Make a Connection - Výstupní dotazník

Vaše odpovědi byly uloženy a dotazník můžete zavřít. Děkujeme za čas, který jste strávili vyplněním tohoto dotazníku.

Příloha č. 3

Formulář závěrečné zprávy programu MaC

Číslo projektu:	
------------------------	--

Závěrečná zpráva projektu

- **Je třeba, aby vyplnění této zprávy bylo společnou týmovou prací.** Zvláště některé kapitoly této zprávy vyžadují názor/odpověď nejlépe všech členů projektového týmu.
- Vyplňte prosím tuto zprávu na počítači a **zašlete koordinátorce** programu Make a Connection jak **vytištěnou a podepsanou**, tak i v **elektronické verzi** e-mailem.
- Pokud jste tak již neučinili, nedílnou součástí této zprávy je **vyúčtování přiděleného grantu**. Jde o konečný Přehled čerpání, který v tištěné podobě posíláte do NROS. Pokud jste nevyčerpali celou první splátku z přiděleného grantu (80%), bude z Přehledu znát **zůstatek**, který po e-mailovém schválení Závěrečné zprávy ze strany NROS vrátíte na účet číslo **51-2255490207/0100 – variabilní symbol** Vaší platby je číslo vaší Smlouvy **BEZ OZNAČENÍ KRAJE!** (Tj. **239 ...**)
- Jednotlivé tabulky v tomto formuláři můžete zvětšovat podle potřeby.
- Pokud vám cokoli není jasné, kontaktujte koordinátorku programu.

Název projektu					
Grant ve výši	Kč				
Trvání projektu(od-do)					
Jméno hlavního zástupce				Podpis	
Kontaktní údaje	tel:		mob:		e-mail:
Jméno vedlejšího zástupce				Podpis	
Kontaktní údaje	tel:		mob:		e-mail:
	Jméno a příjmení člena skupiny³¹	zaměstnán/student (napíšte název školy/zaměstnavatele)		Podpis*	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

* Podle kapitoly IV., bodu B3 vaší Smlouvy o poskytnutí grantu z programu Make a Connection musí být závěrečná zpráva podepsána minimálně 3 členy projektového týmu.

³¹ Pokud je vás v týmu více, přidejte řádky

I. Hodnocení projektu

1. Cílová skupina

Popište krátce cílovou skupinu, na kterou byl váš projekt zaměřen:

--

Jak myslíte, že projekt naplnil potřeby či zájmy vámi zvolené cílové skupiny? Jakou jste od ní zaznamenali odezvu na svůj projekt? (tj. reakce účastníků nebo návštěvníků vašich akcí, diváků, ohlasy veřejnosti.....).

--

2. Pomoc s projektem od ostatních mladých dobrovolníků mimo tým?

Podíleli se na přímé realizaci / organizaci Vašeho projektu nějakí **další lidé vašeho věku**, příp. mladší, mimo váš tým (tedy mimo tým, který byl uveden v projektové žádosti)? Pokud ano, kolik takových lidí bylo? S čím konkrétně pomáhali? *(Uveďte počet osob a stručný popis aktivit, kterými tito lidé přispěli)*

	Počet osob:
--	--------------------

3. Spolupráce na projektu s dalšími lidmi?

Spolupracovali s vámi na projektu nějakí další lidé, které jste neuvedli v otázce č. 2 (rodiče, pracovníci neziskové organizace, učitelé...)? Pokud ano, kolik takových lidí bylo? S čím konkrétně pomáhali? *(Uveďte počet osob a stručný popis aktivit, kterými tito lidé přispěli, uvítáme také kontakt v podobě emailové adresy, je-li to možné)*

	Počet osob:
--	--------------------

4. Přímý, „úzký“ dopad projektu na cílovou skupinu

Kolik lidí - členů **cílové skupiny**, pro které byl váš projekt určen - váš projekt **přímo** ovlivnil; (tj. účastnili se například akcí, které jim byly v projektu určeny, zapojili se do aktivit realizovaných pro ně v projektu apod.)
(Uveďte prosím co nejpřesnější číslo, nejlépe to, které máte podloženo např. určitými záznamy z akcí projektu apod.)

--

5. Nepřímý, „širší“ dopad projektu na cílovou skupinu

Kolik lidí - členů cílové skupiny, pro které byl váš projekt určen - váš projekt ovlivnil **nepřímo**; tj. předpokládáte, že se akcí v rámci projektu nejen zúčastnilo, ale třeba se o projektu jen dozvědělo, mělo z něj užitek.
(Tento údaj může být méně přesný, jde spíše o Váš odhad a měl by zahrnout jak osoby, které byly ovlivněny přímo - viz bod 2 - tak osoby u nichž předpokládáte, že měly z projektu užitek, o projektu věděly apod.)

--

6. Neočekávaný dopad

Měl váš projekt nějaký pozitivní nebo negativní dopad, který jste původně neočekávali?

--

7. Vlastní hodnocení

Shodují se kroky/aktivity (a jejich termíny), které jste plánovali ve své žádosti o grant s těmi, které jste opravdu realizovali? Pokud ne, pokuste se vysvětlit proč.

--

Jaké je Vaše vlastní hodnocení realizovaného projektu? V čem vidíte jeho největší přínos? Došlo k naplnění vámi plánovaného cíle? Pokud ne – jaké vidíte důvody?

--

II. Výstupy projektu

1. Seznam uskutečněných akcí

Uveďte výčet významných akcí (určených pro vaši cílovou skupinu nebo pro širší veřejnost), které jste uskutečnili v rámci realizace projektu.

Název/popis akce	Kde a kdy byla realizována	Pro koho byla realizovaná	Kolik lidí se jí přibližně zúčastnilo

2. Kvantifikovatelné údaje

Pokud má váš projekt výstupy, které jsou počítatelné – uveďte je (např. počet představení; počet dětí, pro které jste uspořádali výlet; počet přednášek; počet návštěvníků vaší akce apod.)

Popis údaje	Počet

III. Prezentace, publicita projektu

Jakým způsobem jste informovali okolí a veřejnost o vašem projektu? (Využili jste k tomu i logo programu?)

--

Vypište seznam všech materiálů, které mají vazbu k vašemu projektu – tj. publikací, tiskovin, článků, propagačních letáků, příp. název vašich www stránek apod.

Velice oceníme, pokud ukázky těchto materiálů či dokumentační fotografie o vašem projektu přiložíte k této závěrečné zprávě. NROS si vyhrazuje právo použít Vámi poskytnuté materiály a fotografie pro další komunikaci programu (webové stránky apod.).

IV. Spolupráce s dalšími osobami a subjekty

1. S jakým dalším subjektem jste v rámci svého projektu spolupracovali?

(zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte všechny možnosti, které se pro vás hodí)

- nezisková organizace (občanské sdružení, o.p.s. apod.)**
- škola**
- soukromá firma**
- místní/regionální médium**
- státní správa /samospráva (místní zastupitelstvo, městský úřad, krajský úřad apod.)**
- jiné (uveďte zde) _____**
- s žádným dalším subjektem jsme nespolupracovali** (v případě, že vyberete tuto možnost, přejděte rovnou k části V. závěrečné zprávy)

Z výše uvedených možností, které jste zaškrtnuli, prosím, vyberte ty subjekty, s nimiž jste spolupracovali nejvíce a nejčastěji a seřad'te je podle priority:

1.
2.
3.

2. Uzávěřeli jste se spolupracujícím subjektem nějaký druh smlouvy? (např. smlouva o spolupráci, čestné prohlášení o spolupráci, darovací smlouva, smlouva o poskytnutí prostor...)
(zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte jednu z možností, která se pro vás nejvíce hodí) **Pokud ano, přiložte prosím kopii smlouvy k závěrečné zprávě.**

ano	ne
-----	----

3. Jak si představujete svou další spolupráci se získaným partnerem?

--

4. Jednalo se převážně o spolupráci... (zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte jednu z možností, která se pro vás nejvíce hodí):

- navázanou za účelem projektu
- vzniklou již dříve, před začátkem projektu
- jiné (vysvětlete zde): _____

5. V čem vidíte největší přínos spolupráce s vaším partnerem? (zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte všechny možnosti, které se pro vás hodí):

- kontakty
- rady
- praktická výpomoc
- materiální zdroj
- finanční zdroj
- PR
- jiné (vyjmenuj zde): _____

V případě, že jste vybrali více variant, seřad'te je, prosím, podle priority:

1.
2.
3.

6. V čem vidíte největší problémy související se spoluprací s dalšími osobami a subjekty (zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte všechny možnosti, které se pro vás hodí):

- komunikace (např. odlišné představy a očekávání; nedorozumění; „dospělácký“ přístup atd.)
- přílišné zasahování do projektu/snaha manipulovat rozhodnutí či zdroje projektu
- nezájem/pasivita/neúčast
- jiné (vysvětli zde): _____

V případě, že jste vybrali více variant, seřad'te je, prosím, podle priority:

1.
2.
3.

V. Jiné

1. Pokračování projektových aktivit

Plánujete v projektu nadále pokračovat? Nebo jen v některých jeho aktivitách? Plánujete žádat o grant z programu Make a Connection - Připoj se v dalším ročníku?

2. Máte zájem dále se podílet na aktivitách v rámci programu Make a Connection jako Absolvent? (např. Provádět monitoring aktuálních projektů, stát se členem PlatFormy, tj. členem neformální skupiny absolventů Make a Connection / Připoj se?) (zatrhněte/zvýrazněte/vytučněte jednu z možností, která se pro vás nejvíce hodí)

ano	ne
-----	----

Pokud ano, vypište prosím kontaktní údaje členů týmu, kteří mají zájem:

Jméno	E mail

3. Fundraising

Jaké jsou vaše praktické zkušenosti s fundraisingem: pokusili jste si najít nové zdroje financování vašich aktivit? Koho jste oslovili? Byli jste v hledání úspěšní? Pokud ano, uveďte konkrétní příklady.

--

Pokud se vám podařilo na váš projekt získat **finanční či materiální pomoc** z jiného zdroje / sponzora, pokuste se prosím vyčíslit **hodnotu daru (v Kč)** a na co byl tento dar určen.

--

4. Spolupráce s NROS

Jak byste hodnotili vaši spolupráci s NROS? Jak vám vyhovoval způsob nastavení vzájemné komunikace? Je něco, co byste při pohledu zpět změnili?

--

Váš názor na program *Make a Connection - Připoj se* jako takový: co se vám na něm líbilo/nelíbilo? Je něco, co byste na tomto programu chtěli zásadně změnit?

--

Váš názor na webové stránky www.pripojse.cz. Připadají vám přehledné, dostatečně aktuální a užitečné? Něco byste změnili? Něco vám chybělo?

--

Jak hodnotíte funkčnost Systému uživatelských kont? Připadá vám ovládání vašeho uživatelského konta jednoduché a srozumitelné? Pokud ne, co byste změnili? Jiné připomínky?

--

VI. Co přinesl projekt vám osobně

1. Co vám přinesla realizace projektu

Má někdo z vašeho týmu nějaký zajímavý/výrazný zážitek související s prací na projektu, o který by se chtěl/a podělit?

<i>Jméno, věk</i>	<i>Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)</i>

Změnily se nějak vaše názory/znalosti/schopnosti/dovednosti/způsob trávení volného času? Jsou jiné než před začátkem projektu? Pokud ano, popište prosím v čem a jak.

<i>Jméno, věk</i>	<i>Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)</i>

Co považujete za svou nejužitečnější zkušenost získanou realizací projektu, kterou využijete ve svém budoucím životě – profesním či osobním?

<i>Jméno, věk</i>	<i>Váš názor/postřeh/krátký příběh (*)</i>

Jaký je váš názor na dobrovolnictví? Jaké jsou vaše zkušenosti s rolí dobrovolníka? Jak dlouho jako dobrovolník pracujete? Kdo vás k dobrovolnictví přivedl?

<i>Jméno, věk</i>	<i>komentář (*)</i>

Co je podle Vás dobrovolnictví? Zkuste, nejlépe v týmu, definovat tento pojem.

--

**NROS si vyhrazuje si právo umístit vaši citaci na webových stránkách programu Make a Connection, případně využít pro jinou externí komunikaci programu.*

2. Co vám přineslo školení, kterého jste se v rámci programu účastnili?

Hodnotíte školení celkově jako přínosné/nepřínosné? Mělo by být kratší/delší? Vyhovovalo vám umístění školení? Jak hodnotíte lektory, zážitkovou metodu, získané materiály? Pomohlo vám školení při realizaci projektu? Pokud ano – jak?

<i>Jméno, věk</i>	<i>komentář (*)</i>

3. Jak proběhlo předávání informací ze školení Make a Connection týmu?

Sešli jste se v týmu? Kolik času jste předávání informací věnovali? Co vám to dalo (školiteli i školeným)?

--

4. Nové kontakty?

Jste dále v kontaktu se členy dalších týmů? Jaké další nové kontakty jste díky Make a Connection získali a jak jsou Vám prospěšné?

--

5. Dotazník pro všechny členy projektového týmu

<i>Do následujících 4 sloupců uveďte počet členů vašeho týmu, kteří souhlasí/nesouhlasí s formulacemi uvedenými níže.</i>	Ano	Spíše ano	Ne	Spíše ne
Jaký měla realizace vašeho projektu dopad na váš vztah k lidem z vašeho okolí:				
Zvládnutí projektu bylo snadnější díky spolupráci s dalšími lidmi a organizacemi v místě jeho realizace				
Při realizaci projektu jsme se s dalšími lidmi a organizacemi shodli				

na tom, co je pro nás důležité				
V místě realizace projektu jsme si vytvořili kontakty a zázemí pro případnou další spolupráci v budoucnu				
Celkový počet členů týmu, kteří odpovídali na otázky:				

6. Dotazník pro ty členy týmu, kteří se neúčastnili školení

A : Účast v programu Make a Connection mě ovlivnila v těchto oblastech:	Ano	Spíše ano	Ne	Spíše ne
Umím lépe napsat kvalitní projekt (identifikace problému v místě působení, sestavení rozpočtu, harmonogramu...)				
Lépe zvládám administrativní vedení projektu (vyúčtování, přehled akcí, psaní závěrečné zprávy...)				
Umím lépe vést a řídit projektový tým.				
Umím lépe komunikovat s partnery a organizacemi.				
Umím lépe získávat finance z více než jednoho zdroje.				
Umím projekt lépe propagovat na veřejnosti (např. prostřednictvím médií).				
B: Účast v programu Make a Connection mi pomohla zlepšit se v níže uvedených schopnostech :	Ano	Spíše ano	Ne	Spíše ne
Schopnost vyjádřit se a komunikovat s lidmi z jiných prostředí a kultur.				
Schopnost zmírňovat konflikty mezi ostatními a zvládat svou vlastní agresi nebo vztek.				
Schopnost nemyslet jen na sebe a přispívat do života širšího společenství.				
Schopnost pracovat ve skupině nebo týmu				
Schopnost nacházet kreativní řešení problémů a těžkých úkolů.				
Schopnost klást otázky a kriticky pohlížet na získané informace, autority a situace, ve kterých se ocitnu.				
Schopnost analyzovat různé možnosti, řešit problémy nebo činit rozhodnutí.				
Schopnost vcítit se do ostatních lidí a navázat s nimi hlubší vztah				
Schopnost zvládat své vlastní emoce a vyjadřovat je.				
Schopnost respektovat sebe sama a ostatní lidi.				
Schopnost dobře řídit svůj vlastní život, umět se ospravedlnit před ostatními a přijmout zodpovědnost za lidi/věci.				
Sebejistota (schopnost být si jistý/jistá sám/sama sebou).				
Celkový počet členů týmu, kteří odpovídali na otázky:				

DĚKUJEME za vyplnění

!Pokud jste ještě neodeslali závěrečný přehled čerpání, přiložte ho k Závěrečné zprávě!

Součástí Závěrečné zprávy také je:

- **Darovací smlouva** mezi Hlavním zástupcem projektu, coby vlastníkem majetku nakoupeného z grantu nad 2 000,- Kč a obdarovaným (tj. neziskovou organizací, viz. VI/8)-šablona ke stažení na www.pripojse.cz
- **Čestné prohlášení o spolupráci** (s partnerem projektu-subjekt, který vám nějakým způsobem pomohl při realizaci projektu-poskytnutí pronájmu zdarma, darování finančního obnosu, služby či hmotné věci, poskytnutí poradenství...) (viz. Partnerství týmu s místními subjekty, viz. IX/26)
- **Kopie různých smluv**, které byly v rámci realizace projektu uzavřeny (pokud k uzavření nějaké smlouvy došlo) (viz. Partnerství týmu s místními subjekty, viz. IX/26)
- **CD s fotodokumentací projektu** (také video či audio, pokud je k dispozici)
- **Veškeré propagační materiály**, které v rámci realizace projektu vznikly a které jste NROS ještě nedodali (letáčky, plakátky, kopie článků v tisku...)

Příloha č. 4

Prohlášení NROS o možnosti využití dat v bakalářské práci

nadace rozvoje
občanské společnosti

Vstupní dotazník Make a Connection – Připoj se 9.ročník

Výstupní dotazník Make a Connection – Připoj se 9.ročník

Závěrečná zpráva – formulář Make a Connection – Připoj se 9.ročník

Potvrzujeme, že údaje z výše uvedených Dotazníků a formuláře Závěrečné zprávy, zadaných v 9.ročníku programu Make a Connection, mohou být využity v bakalářské práci Kateřiny Dvořákové, Filozofická fakulta, 3.ročník kombinovaného studia oboru PEDAGOGIKA.

Nadace rozvoje
občanské společnosti
Jelení 196/15, 118 00 Praha 1
IČO: 49279416

Podpis:.....

Datum: 10.3.2011.....

Příloha č. 5

Rozhovory s absolventy programu MaC

Rozhovor s mladým absolventem, dobrovolníkem programu Make a Connection-Připoj se.

Rozhovor probíhal mezi Kateřinou Dvořákovou (dále KD) a absolventem, dobrovolníkem programu Make a Connection-Připoj se (dále AD)

KD: Domníváš se, že jsi se získal/la v programu nové znalosti, které můžeš uplatnit ve svém dalším studiu na škole i v osobním životě?

AD: Vlastně program MaC a Festival, který jsem díky grantu pořádal, bylo moje první, formální setkání s dobrovolnictvím, protože předtím, do této doby, to byla prakticky vždy jen pomoc kamarádům při přípravě akcí. Byl jsem nejčastěji v roli neformálního dobrovolníka (žádná smlouva), když bylo potřeba, pomohl jsem. Nikdy jsem neměl za partnera velkou organizaci, nikdy jsem neměl žádný velký závazek k nějaké organizaci. Bylo to v tomto případě něco nového, sepsat smlouvu, která mne k něčemu zavazovala.

Jako hlavní zástupce našeho projektu jsem měl asi největší šanci se něčemu naučit. Myslím si, že jsem poměrně zdatný při vedení týmu. Školení, kterého jsem se v rámci programu MaC zúčastnil, mě přeci jen naučilo ověřit si teorii v praxi. Nemusím nikomu dokazovat a mít někde napsáno, že umím řídit tým, že jsem vedl skupinu 20 až 40 lidí a naučil se vyjednávat také s dalšími subjekty, které byly důležité pro náš projekt, a mohu si tedy říci, jsem schopen a troufnu si ve svém budoucím zaměstnání vést lidi. Zde si myslím, že mi to nějakým způsobem pomohlo. Pro mě je důležité, abych se jako dobrovolník něčemu naučil, něco se dozvěděl. Během realizace projektu jsem se v mnohém zlepšil a naučil, především v oboru tzv. soft skills. Ve zlepšení komunikace, vyjednávání, moderování, stres management, aj. Ve vyjednávání jsem poskočil o stupínek výš, a někdy mě v mnohém překvapily v dobrém i ve zlém) reakce některých zúčastněných osob (nečlenů týmu). Naučil jsem se nebát se zeptat.

KD: Myslíš si, že umíš nyní lépe komunikovat a vzájemně spolupracovat?

AD: Co se týče komunikace napříč všemi dobrovolníky, se kterými jsem přišel do kontaktu, tak to si myslím, že bylo celkem bez problémů, používáme „stejný slovník“, takže komunikace na úrovni mých vrstevníků je podle mě úplně v pohodě, jako vedoucí týmu musím někdy zaujmout, někdy být i malinko nekompromisní a naopak vycítit tu chvíli, kdy má člověk naopak umět naslouchat. Mnohem více jsem se naučil vyjednávat s lidmi, autoritami, které

byly důležité pro náš projekt, v našem případě to bylo vyjednávání s ředitelem školy a s celým akademickým sborem a v zásadě i se zástupci firem, kteří byli partneři našeho projektu. Takže zde si myslím, byl ten posun v komunikaci největší a daleko znatelnější než komunikace se stejně starými vrstevníky, kamarády, studenty.

KD: Pokud ano, oceňuješ, že jsi to mohl v praxi komunikaci "pilovat"?

AD: Ano, to je pravda, ale nemohl bych na to mít zpracované návody jak správně jednat, dát na rady, např. buď ve vyjadřování a vyjednávání trpělivý, ale v momentě, kdy se to týká jeho osobního projektu, je opravdu někdy velice těžké držet emoce na uzdě. Máte totiž pocit, že jednáte s člověkem, který vás naprosto nechápe. Je vždy důležité si říci: „Uf!“ Nadechnout se a prostě překonat to, uklidnit se a jednat dál, protože bez toho by ten projekt neměl žádný úspěch.

KD: Pomohlo nebo ovlivnilo absolvování programu tvé rozhodování o budoucí pracovní kariéře?

AD: To se opravdu velmi těžko hodnotí, tak například u svého zaměstnavatele jsem nikdy neslyšel, že by ho zaujal nějaký program o dobrovolnictví. O tom, co jsem si napsal do životopisu, o mé dobrovolnické práci, já od něho nemám ani tu zpětnou vazbu. A to vlastně navazuje na týmovou spolupráci, neví, že realizace projektu vyžadovala vést tým cca 40 lidí, tady se domnívám, že mně to pomohlo hlavně v osobním růstu, vím, že to dokážu, vyzkoušel jsem si to, a když to přijde i v mé práci, že to budu třeba umět a využiji svých nabytých zkušeností. V čem mi to ale hodně pomohlo, v mé kariéře, jsou kontakty, a podle mne se jedná o takové to penzum zkušeností, které si je potřeba říci, že i když je člověk dobrovolník, tak uspěl a to i celkově. Když se vrátím zpátky a mohl bych hodnotit, tak dobrovolnictví mě nejvíce ovlivnilo v lidech, které jsem poznal, v činnostech, které jsem si vyzkoušel, případně jejich funkčnost či nefunkčnost a zjistil jsem, kde je potřeba se ještě zdokonalovat. Není tedy důležité mít to v životopise, i když mnoho zástupců organizací říká, že je dobré si touto zkušeností do života projít. Myslím si, že česká společnost na to není ještě připravená, že je málo dobrovolnických pozic a tu prestiž to nepřináší. Myslím, že je to hlavně o tom, co na tom získá člověk osobně. U mě jsou to především kontakty a vyjednávací schopnosti s lidmi nade mnou, výše postavenými.

KD: Mohl bys mi definovat co je podle Tebe dobrovolnictví a jaký může mít osobní význam pro mladého člověka?

AD: Rozdělil bych to do více bodů, v jedné definici bych to nepodával.

Tak za prvé je to práce pro druhé bez očekávání jakékoli satisfakce a za druhé, je to podle mne činnost, která je vykonávána za účelem pomoci potřebným, nemusí být honorována finančně, ale zisk může plynout ze získaných zkušeností nebo pocitu dobře vykonané práce.

A to je tak asi vše, co bych mohl říci o dobrovolnictví v programu MaC, kterého jsem se jeden rok zúčastnil.

KD: Domníváš se, práce dobrovolníka vzbudila u tebe zájem podílet se na věcech veřejných?

AD: Když jsem nedávno aktualizoval svůj životopis, tak jsem zjistil, že během svého studia jsem byl ve všech studentských radách, senátech, a to od základní školy až do vysoké. Ale myslím si, že ten postup je naopak obrácený, že jsem se stal dobrovolníkem, protože jsem chtěl pracovat v těchto radách a senátech, nešel jsem tudíž do těchto studentských organizací proto, že jsem dobrovolníkem. Tam si myslím, že ten postup je obrácený právě proto, že dobrovolnictví je jen jedna z forem zapojení se do věcí veřejných a případně nějaká až skoro úřednicko-politická funkce v radě, v senátě na vysoké škole nemá už nic společného s takovou tou srandou, popovídat si s kamarády, ale opravdu už řeší věci na úrovni např. zákonů, a tam už čistá motivace nestačí, zde je potřeba už i nějaká znalost.

Vadí mi, že v ČR se v mnoha případech neplacená pozice kamufluje za dobrovolnickou. A to nejčastěji v případech, kdy jde o komerční akce a organizátorům z této činnosti plyne nemalý zisk.

KD: Děkuji za odpovědi a Tvůj čas.

Rozhovor s dobrovolnicí, absolventkou programu MaC

Rozhovor probíhal mezi Kateřinou Dvořákovou (dále KD) a absolventkou, dobrovolnicí (AD) programu Make a Connection-Připoj se.

KD: Domníváš se, že jsi se získala v programu nové znalosti, které můžeš uplatnit ve svém dalším studiu na škole i v osobním životě?

AD: Rozhodně, kromě toho, že jsem nabyla obrovské množství zkušeností, tak mi dodalo absolvování programu na jisté prestiži - jestli se to tak dá říct. Všechno to souvisí se vším. Získala jsem mnoho nových přátel a kontaktů, to jsou nově se otevírající obzory, a ty mi umožňují získávat další zkušenosti.

KD: Myslíš si, že umíš nyní lépe komunikovat a vzájemně spolupracovat ?

AD: Jsem více sebejistá - myslím. Musím se přiznat, že jsem nevěnovala tolik času vlastní sebereflexi, takže se mi teď nesnadno odpovídá na otázky ohledně změn mého přístupu. Ale určitě беру v potaz věci, které jsem se naučila a přicházela s nimi do styku v průběhu celého roku. Vlastně na školení a věci co jsme tam dělali myslím téměř denně.

KD: Pokud ano, oceňuješ, že jsi to mohla v praxi komunikaci "pilovat" ?

AD: Připoj se je jedinečnou příležitostí jak si může člověk vyzkoušet získávání prostředků. Náš projekt pokračuje a já se fundraisingu věnuji dál a tu zkušenost si ohromně cením. Je to výborný základ.

KD: Pomohlo nebo ovlivnilo absolvování programu tvé rozhodování o budoucí pracovní kariéře?

AD: Noo, tak o tom bych měla asi mluvit za pár let, ne? Ne, i bez nějakých konkrétních úspěchů jsem přesvědčená, že rozhodně ano.

KD: Mohla bys mi definovat co je podle Tebe dobrovolnictví a jaký může mít osobní význam pro mladého člověka?

AD: Volný čas s přidanou hodnotou.

KD: Domníváš se, že práce dobrovolníka vzbudila u Tebe zájem podílet se na věcech veřejných?

AD: Tak primárně bych asi chtěla říct, že projekt, který dělám, neberu jako dobrovolnictví. Je to něco co mě nabízí, něco za co cítím zodpovědnost, něco co mě stojí mnoho času, něco za čím si stojím. Neberu to tak, že "dělám něco dobrovolně". Ale to je spíš moje vnímání toho slova. A myslím si, že člověk aby se rozhodl pro vytváření nějaké takové aktivity, tak musí být vůči světu vnímavý. Chtěla bych tím říct, že nejdřív se člověk zapojuje a vnímá někde tu potřebu něco udělat a pak se stane dobrovolníkem.

KD: Děkuji Ti za rozhovor a Tvůj čas.

Příloha č. 6

Příklady sociálně zaměřených projektů dle výpovědí absolventů

Příklady sociálně zaměřených projektů dle výpovědí absolventů v Závěrečné zprávě programu MaC:

... Projekt Světlo pro Náš život jsme zaměřili na skupinu mladých nevidomých lidí z města Kyjova a jeho okolí. Pobytové akce pro deset nevidomých a slabozrakých lidí. Pomoc dobrovolníků byla průvodcovská činnost a realizace předem připraveného programu. Hlavním cílem bylo začlenění mladých nevidomých lidí do společnosti. Pomocí pobytové akce jsme dokázali najít nevidomým lidem nové kamarády, učili jsme je schopnosti soběstačnosti. Sami klienti hodnotili tuto akci velmi kladně a byli rádi za nové aktivity a vhodné vyplnění volného času. Mnoho z nich si našlo nové kamarády a uvědomili si, že na světě nejsou sami...

... Projekt byl zaměřen na pacienty Oblastní nemocnice Příbram. Především na pacienty oddělení neurologie, LDN a ošetrovatelství. Byli to tedy většinou lidé staršího věku. 75 pacientů se zapojilo přímo do projektu tím, že se účastnili výtvarných dílen a dalších cca 250 pacientů se o projektu dozvědělo formou tištěného letáčku rozdávaného na odděleních. U některých pacientů nás překvapovalo velké nadšení a u jiných to, že z dílen odcházeli předčasně. Což mohlo být zapříčiněno jiným očekáváním (1 pacient) a také únavou (2 pacientky) ...

... Cílovou skupinou byly děti ve věku 6-13 let převážně z města Ústí nad Orlicí, ale do projektu se zapojily i děti z jiných měst. Reakce na náš projekt byl velice pozitivní. Tábor probíhal podle plánů. Byli spokojeni jak děti, tak rodiče, tak i vedoucí. Povedlo se nám všechny děti zapojit do aktivit, které následně děti hodnotili kladně. Již teď se sami děti i rodiče ptají zda bude i další ročník ...

... Rodiny s dětmi v Brně v obtížných životních situacích. V případě Ježíškových vánočních dílniček pak rodiny s dětmi. Jsme přesvědčeny, že potřeby naší cílové skupiny (tedy rodin s dětmi v obtížných životních situacích) se nám prostřednictvím asistence daří naplňovat. Dětem a rodinám celkově rovněž pomáháme hájit jejich zájmy. V průběhu naší dobrovolnické činnosti získáváme zpětnou vazbu jednak od rodin a jejich okolí (např. ze škol dětí) a také od metodického vedení a supervizorů našeho projektu. Ježíškovy vánoční dílničky pak byly pro rodiče s dětmi možností, jak společně prožít čas mimo obvyklý „předvánoční stres“, v tomto ohledu tedy také naplnily určitou potřebu rodin ...

... Náš projekt byl zaměřen v první řadě na děti a mládež z dětských domovů a následně na širokou veřejnost. Do dětských domovů s námi zavítali i další studenti z Gymnázia, Žďár nad Sázavou, kterým se náš projekt zalíbil. Pomohli nám s náplní programu v dětských domovech. Obyvatelům dětských domovů, které jsme navštívili, se program líbil. Očekávají naši další návštěvu v budoucnosti. Program se zamlouval i paním vychovatelkám, které nás pochválili za náš program pro děti. Veřejnost si při benefiční akci užila kapel. Lidé za námi chodili a ptali se, o co jde a chválili naše nadšení ...

... Náš projekt je určen občanům města, vesnice. Hlavní cíl je seznámit mladší generaci, děti z mateřské školy, žáky základní školy se řemesly, které dnes už nejsou k vidění jako dřívě. Dále se náš projekt rozvinul na další působení tj. vánoční dílna, perníčky, módní přehlídku. Projekt byl určen pro širokou veřejnost občanů. Náš projekt naplnil potřeby cílové skupiny. Na náš projekt jsme zaznamenali příjemnou zpětnou reakci i ohlas. Článek o naší akci byl uveřejněn v novinách i soukromé televizi. Návštěvníkům našich akcí se projekt líbil...

... Cílovou skupinou bylo 15 dětí z DD na Střekově v Ústí nad Labem, šlo o děti od věku 7 let do 16 let. Potřeby projekt naplnil, děti si zábavnou formou osvojovaly slovíčka, učily se je používat v různých situacích. Odezva na projekt byla různá, někteří si to pochvalovali, někdo reptal, někdo řekl, že se nudí. Veřejnost v Zubrnících byla seznámena s naším projektem, jsme zapsáni i v kronice obce. Dokonce nás oslovovaly i děti našich známých, zda se mohou účastnit našeho projektu ...

... Projekt je určen pro 10 dětí ve věku 8-12 let z dětského domova v Mostě. Děti poznaly, jak vypadá svět kolem nich. Seznámily se nejen se Zemí, ale i s ostatními planetami Sluneční soustavy včetně Slunce samotného a poznaly vesmír, tak jak skutečně vypadá. Zjistily užitečné informace příjemnou a hravou formou ...

... Projekt byl určen pro děti s disabilitou – DMO, metabolické vady, vývojové poruchy, mentální postižení, ADHD, jejich rodičům a pracovníkům, kteří se celoročně věnují dětem s disabilitou – jsou to např. asistenti, dobrovolníci, trenéři, učitelé. Podařilo se nám vzbudit zájem u všech účastníků, kteří si celé 4 dny užili. Zpětná vazba od nich byla velmi pozitivní a rádi by podobnou akci zažili i příští rok (z dotazníků zpětné vazby: Moc se mi to líbilo. Mám vás rád. Skvěle strávené 4 dny. Milí lidičkové, bylo mi s vámi moc a moc fajn, tak často jsem se smála snad před sto lety.) ...

... *Náš projekt byl zaměřen v první řadě na děti z dětského domova v Truhlářově ulici v Ústí nad Labem a jejich kamarády. Jde konkrétně o 24 dětí od 4 let do 19 let. Děti se pro nový sport velmi nadchly, chtějí ho hrát ve svém volném čase, samy se pro něj rozhodují při výběru aktivit na odpoledne. Sport baví trénovat holky i kluky, i nejmenší děti, přivedly do dětského domova i některé své kamarády ze školy, aby si zahráli s nimi. Softbal baví i mužské vychovatele v dětském domově, je to pro ně zajímavá alternativa pro trávení času se svěřenými dětmi ...*

... *Osoby s mentálním a kombinovaným postižením. Projekt pomohl vzdělávat osoby s mentálním a kombinovaným postižením v oblasti ekologického způsobu života. Navíc jsme pomohli k tomu, že se tito lidé mohli setkávat, navazovat nová přátelství a poznávat nové situace. Odezvu jsme zaznamenali jen kladnou – uživatelé chodili do čajovny velmi rádi a rádi získávali nové poznatky. Jejich rodiče a zákonní zástupci byli také nadšení a velmi nás podporovali (např. nosili zdarma čaj) ...*

... *Naší cílovou skupinou byly děti z Dětského domova v Olomouci. Považovali jsme za potřebné pokusit se zapojit tyto děti, které vyrůstají bez úplné rodiny, mezi nás- studenty- střední školy a napomoci tak jejich budoucímu zapojení do společnosti. Myslíme si, že se nám to i částečně podařilo. Projekt splnil očekávané výstupy. Z vedení dětského domova jsme dostali děkovný e-mail, který potvrzoval jejich spokojenost s akcemi, které jsme pro děti naplánovali ...*

... *Děti z dětského domova na Střekově a děti ze základní školy Nová. Projekt se líbil, bylo o něm psáno v novinách, měli z něj radost kolemjdoucí (pomalovaná původně šedá zeď táhnoucí se celou ulicí) i zaměstnanci dětského domova, kteří okolo ní chodí každý den do práce. A hlavně děti, které se malováním na zeď vyřádily, byla jim ponechána volná ruka v tom, co budou malovat. Malovaly s vychovateli, s realizátory projektu, pak už chodily malovat i samy. Malovali i návštěvy, které do DD jezdí, spolu s dětmi. Přišly malovat i děti ze ZŠ spolu s paní výtvarnicí ...*

... *Cílenou skupinou našeho projektu jsou lidé s mentálním postižením, kteří žijí v Chráněném bydlení Tereziín. Uživatelé toužili po společné dovolené, která tvořila hlavní část našeho projektu. Druhá část byla věnována individuálním aktivitám po okolí. Na projekt*

reagovali pozitivně, měli radost z každého výletu. Snažili jsme se o smysluplné trávení volného času uživatelů, a omezit jejich trávení u televize apod.

... Jde o děti z dětských domovů a azylových domů cílovou skupinou ve věku 4-12 let. Mohou se jej zúčastnit i rodiče dětí, kteří tak mohou sledovat zapojení svých ratolestí do kolektivu ...

... Jde především o děti z nižších sociálních skupin, které jsou znevýhodněné tíživou životní situací a děti, které byly týrané, zneužívané, nebo byly zanedbávané rodiči a trpí psychickou deprivací. Děti se citově navázaly na víly. Mluví o nich až do teď. Některé z nich jim dokonce i dárky. Chlapci byli často fascinováni přírodními stavbami a různými „světy“, které na projektu viděli. Dívkám se líbily především kostýmy víl. Tety (speciální pracovnice Klokánků, které se starají o děti) říkaly, že děti stále mluví o dobrodružných výpravných akcích, které na projektu zažily ...

... Projekt byl zaměřen na mladé lidi ve věku 14 až 25 let, hlavně na rizikovou skupinu, která tráví hodně času v nezdravém prostředí drog (Kluby, skate parky...). Z reakcí účastníků na přednáškách na školách i workshopech i na závěrečné akci ve skateparku Gutovka vyplynulo, že mladým lidem se aktivity líbily. Byli nadšení z nových možností a z věcí co si mohli vyzkoušet. Potvrdilo to naše očekávání, že mají velký zájem o tento druh volnočasových aktivit ...

... Projekt je určen pro děti a dospělé s mentálním a kombinovaným postižením z tábořského regionu a jejich dobrovolníky, kteří jsou zapojeni do dlouhodobého projektu “Kamarád pro volný čas“ organizovaným pod záštitou neziskové organizace Rolnička. Potřeby cílové skupiny byly naplněny - klienti si užili víkend bez rodičů a navázali nové kontakty s vrstevníky, dobrovolníci nabyli nových zkušeností se svými klienty. Ohlasy byly velmi pozitivní jak od účastníků a dobrovolníků, tak i od rodičů. Rodiče nás dokonce žádali o další pokračování a opakování víkendů. Výstavy vzbudily velmi pozitivní ohlasy ...

... Projekt byl určen pacientům hospitalizovaných na odděleních LDN Chrudimské nemocnice. Jednalo se převážně o pacienty vyššího věku –seniory. Prostřednictvím našich odpoledních návštěv jsme chtěli vyplnit jejich dlouhý volný čas a nabídnout také pacientům nějaké volnočasové aktivity. Snažili jsme se pacientům také zpříjemnit strohé nemocniční

prostředí pomocí různých výzdob (např. girlandy na okna a postele atd.). Náš projekt určitě naplnil svůj cíl- uspokojovali jsme převážně psychické a sociální potřeby pacientů. Povídali jsme si s nimi, hráli společenské hry a dělali různé ruční práce. Pacienti byli velmi spokojeni a těšili se na naše návštěvy. Ohlasy na naše další doprovodné akce (výstavky, zpívání) byly pozitivní, pro nás přínosné a motivující. Byli jsme podporováni hlavně ze strany nemocnice, naší školy. V nemocnici nám velmi vycházela vstříc vrchní sestra LDN a i sestřičky byly milé, ochotné a nakloněné naší práci ...

... Cílovou skupinou, na kterou byl náš projekt zaměřen, byly mladí gayové, kteří se právě nacházejí ve složitém období svého života – coming outu. Tito mladí gayové mají strach z negativní odezvy rodičů, přátel, prožívají stresové situace a mohou propadat nepříjemným pocitům až frustracím. Účastníkem našeho workshopu byl homosexuálně orientovaný náctiletý kluk ve věku 15 – 21 let. V pubertě nebo adolescent. Během trvání našeho projektu jsme zaznamenali převážně pozitivní reakce od naší cílové skupiny. Abychom mohli zhodnotit náš projekt, musíme ho rozdělit do tří fází:

V první fázi jsme uspořádali vícedenní workshop, na kterém se natáčel samotný dokument. Díky dobré propagaci a zajímavému tématu jsme mohli na našem workshopu přivítat mladé gaye z celé České republiky, kteří projevíli zájem o zvolenou problematiku a natáčení dokumentu. Zároveň jsme zaznamenali velký zájem od účastníků workshopu na vystupování v dokumentu. Ti se chtěli se svým coming outovým příběhem před kamerou svěřit svým vrstevníkům a tak je povzbudit v jejich osobním coming outu. Hodnocení workshopu dopadlo velice dobře a dle vyplněných závěrečných dotazníků jsme zjistili, že všichni byli převážně spokojeni a akce byla ve všech směrech povedená.

V další fázi našeho projektu jsme projekt prezentovali na besedách v Brně a Praze v rámci queer filmového festivalu Mezipatra a také o tuto projekci byl z řad mladých gayů velký zájem. Všichni ocenili naši práci a vyjadřovali nám díky za to, že jsme uvedené téma zpracovali a že se dané problematice věnujeme.

Ve třetí fázi, která probíhá i po skončení projektu zaznamenáváme průběžně zájem o zhlédnutí dokumentu a také o zaslání dokumentu na DVD z řad naší cílové skupiny.

Souhlas s půjčováním bakalářské práce

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla půjčována ke studijním účelům. Žádám, aby citace byly uváděny způsobem užívaným ve vědeckých pracích a aby se vypůjčovatelé řádně zapsali do přiloženého seznamu.

V Praze dne _____

Podpis

<i>Pořadové číslo</i>	<i>Jméno čtenáře</i>	<i>Č.ISIC karty</i>	<i>Bydliště</i>	<i>Datum</i>